

Taloushallinto-ohjelmistojen käyttö ammattikorkeakoulujen kirjanpidon opetuksessa

Elina Anttila

Tekijä(t) Elina Anttila	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Taloushallinto-ohjelmistojen käyttö ammattikorkeakoulujen kirjanpidon opetuksessa	Sivu- ja liitesivumäärä 43 + 6
<p>Opinnäytetyö on tehty osana tradenomien taloushallinto-osaamisen ja osaamisen kehittämisen tutkimushanketta, jonka alkuunpanijoina ovat ARENE ry sekä Taloushallintoliitto. Tutkimushanke on toteutettu opinnäytetöiden teemaryhmänä Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. Tutkimushankkeelle oli annettu yhteinen tavoite, jonka tarkoitus oli selvittää kohtaavtko työelämän vaatimukset ja ammattikorkeakouluissa hankittu taloushallinnon osaaminen, kun valmistunut tradenomi astuu työelämään. Tässä opinnäytetyössä keskityttiin kirjanpidon opetuksessa käytettäviin ohjelmistoihin, miten niitä on hyödynnetty opetuksessa sekä siihen, mitä valmiuksia opiskelijat ovat ohjelmistoista saaneet. Tutkimus rajattiin koskemaan kirjanpidon tehtävissä työskentelevien vielä opiskelevien sekä jo valmistuneiden tradenomien näkemyksiä.</p> <p>Työn tietoperusta muodostuu kahdesta luvusta, joista ensimmäisessä käsitellään liiketalouden opetusta ammattikorkeakoulussa: mitä tradenomin tutkinto ja ulkoisen laskentatoimen opinnot pitävät sisällään. Lisäksi käsitellään opettamista taloushallinnon ohjelmistoilla sekä digitalisaation vaikutusta opettamiseen. Tietoperustan toinen luku käsittelee työelämän vaatimuksia, joita tarkastellaan kirjanpitäjän osaamistarpeiden kautta sekä kirjanpito- että ohjelmisto-osaamisen näkökulmasta. Menetelmänä käytettiin kvantitatiivista tutkimusta, joka toteutettiin Webropol-ohjelmistolla kevään 2016 aikana. Sähköinen kyselylomake lähetettiin tilitoimiston kirjanpitäjille, joilta saatiin 27 vastausta.</p> <p>Tutkimuksen tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina, koska vastauksien määrä jäi melko pieneksi, vaikkakin vastausprosentti oli 22. Tutkimuksen mukaan taloushallinnon ohjelmistoja oli käytetty hyvin laskentatoimen opetuksessa mukana, mutta samoihin ohjelmistoihin ei oltu törmätty työelämässä. Vastaajat kokivat kuitenkin yhdenkin taloushallinto-ohjelmiston osaamisen edesauttavan uuden ohjelmiston oppimista.</p> <p>Tulosten mukaan on erittäin tärkeää harjoitella kirjanpidon asioita taloushallinto-ohjelmistoja hyväksikäyttäen, mutta tiliristikoiden käyttöäkään ei saa unohtaa. Molempia tapoja pidettiin tärkeänä. Omaan ohjelmisto-osaamisen tasoon työelämään siirryttäessä ei selkeästi oltu tyytyväisiä, mutta silti valmistuvalta tradenomilta toivottiin enemmän kirjanpidon osaamista ja asiakaspalvelua ja vasta sitten lisää yleisiä tietotekniikan taitoja ja ohjelmisto-osaamista.</p>	
Asiasanat Sähköinen taloushallinto, taloushallinto-ohjelmisto, ulkoinen laskentatoimi, kirjanpito, osaaminen	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen taustaa ja tavoitteet	1
1.2	Tutkimusongelma ja rajaukset	2
1.3	Opinnäytetyön rakenne	3
2	Liiketalouden opetus ammattikorkeakouluissa	4
2.1	Tradenomitutkinto	5
2.2	Sähköinen taloushallinto	6
2.3	Ulkoinen laskentatoimi	7
2.3.1	Juokseva kirjanpito	8
2.3.2	Opintojakson sisältö perusopinnoissa	9
2.3.3	Opintojaksojen sisällöt syventävissä opinnoissa	10
2.4	Opetus taloushallinnon ohjelmistoilla	12
2.5	Digitalisaation vaikutus opettamiseen	13
3	Työelämän vaatimukset	15
3.1	Tradenomit työelämässä	15
3.2	Sähköisen taloushallinnon vaikutuksia tilitoimistoalaan	15
3.3	Kirjanpitäjän osaamistarpeet	16
3.4	Kirjanpitäjän ohjelmisto-osaaminen	17
4	Kyselytutkimus tilitoimiston kirjanpitäjille	20
4.1	Tutkimuksen tavoite ja menetelmävalinta	20
4.2	Tutkimuksen aineisto	20
4.3	Aineiston analysointi ja tutkimuksen luotettavuus	22
4.4	Tulokset	24
5	Pohdinta	33
5.1	Oman oppimisen arviointi	36
	Lähteet	38
	Liitteet	44
	Liite 1. Kyselytutkimus	44
	Liite 2. Saatekirje kyselytutkimukseen	49

1 Johdanto

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön tavoitetta ja taustaa sekä esitellään tutkimusongelma ja rajaukset. Lisäksi johdannossa esitellään laajempi kokonaisuus, teemaryhmä, johon tämä opinnäytetyö liittyy sekä käydään läpi opinnäytetyön rakenne.

1.1 Tutkimuksen taustaa ja tavoitteet

Yhteiskuntamme on siirtymässä digitaaliseen palvelutalouteen, jossa uudet teknologiat vaikuttavat ihmisten tietojen, taitojen sekä asenteiden muodostumiseen, maailmankuvaan sekä yhteiskunnalliseen toimintaan. Digitalisaatio muuttaa työn organisaatioita, teollisuuden ja palveluiden toimintatapoja sekä tuotteita, jolloin ammattitaito- ja osaamisvaatimukset muuttuvat. Digitaaliset teknologiat tarjoavat mahdollisuuden parantaa koulutusta, tutkimusta sekä innovointia. Digitalisaatiota hyödyntämällä on mahdollista nostaa osaamistasoa ja lisätä koulutuksen saavutettavuutta, mutta näiden mahdollisuuksien hyödyntämisen rinnalla tarvitaan oppimiseen innostavaa kulttuuria ja uudenlaisia opetusmetodeja. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014.)

Digitalisaation tuoma muutos on nähtävissä myös taloushallinnon alalla, jonka sanotaan olevan jopa murroksessa. Tilitoimistoala on muuttumassa perinteisestä kirjanpidosta kohti uudenlaista neuvonta- ja palveluliiketoimintaa, missä uudet digitaaliset työvälineet ja prosessit helpottavat siirtymistä tähän suuntaan, mutta vaativat samalla uudenlaista osaamista. (Taloushallintoliitto a.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää kuinka hyvin ammattikorkeakouluissa on onnistuttu hyödyntämään taloushallinnon ohjelmistoja kirjanpidon opetuksessa ja millaisia eväitä opiskelijat ovat saaneet työelämäänsä siirtymistä varten. Toimintaympäristöt muuttuvat työelämässä nopeasti ja se luo painetta myös ammattikorkeakouluille kehittää omia opetusmetodejaan. Tässä opinnäytetyössä halutaan keskittyä kirjanpidon tehtävissä työskentelevien opiskelijoiden sekä valmistuneiden tradenomien näkökulmaan ja selvittää miten he ovat kokeneet opetuksen onnistuneen. Tavoitteena on saada opiskelijoiden kokemuspohjainen näkemys siitä, kuinka hyvin nimenomaan ohjelmistoja on osattu hyödyntää opetuksessa ja onko oppimasta ollut etua työelämässä.

Tämä opinnäytetyö kuuluu Haaga-Helia ammattikorkeakoulun yhdessä toimialan liittojen kanssa perustamaan tutkimushankkeeseen, joka toteutetaan opinnäytetöiden teemaryhmänä. Teemaryhmän tarkoituksena on tutkia laajemmin tradenomien taloushallinto-

osaamista ja osaamisen kehittämistä. Tutkimushankkeen alkuunpanijoina toimivat ARENE ry ja Taloushallintoliitto.

ARENE ry on Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto, jonka tavoitteena on ammattikorkeakoulujärjestelmän kehittäminen. Arene ry toimii ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön, aseman ja profiilin vahvistajana sekä verkostojen edistäjänä. (Arene 2016a.)

Taloushallintoliiton tarkoitus on puolestaan toimia yhdyssiteenä kirjanpitoimistojen kesken, toimia kirjanpidon kehittämiseksi terveiden liikeperiaatteiden ja hyvän kauppataivan mukaan, edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -tietoa sekä huolehtia jäsentensä yhteisistä ammattieduista (Taloushallintoliitto d).

1.2 Tutkimusongelma ja rajaukset

Tutkimushankkeelle eli teemaryhmälle on annettu kokonaisuutta ajatellen yhteiset tutkimusongelmat:

- Kohtaavatko työelämän vaatimukset ja ammattikorkeakouluissa hankittu taloushallinnon osaaminen, kun valmistunut tradenomi astuu työelämään?
- Mitkä ovat suomalaisten ammattikorkeakoulujen taloushallintoalan koulutuksen ominaispiirteet ja vahvuudet? Miten opetus ja tarjonta poikkeavat muusta koulutustarjonnasta?

Tämä opinnäytetyö pyrkii vastaamaan ensimmäiseen tutkimusongelmaan keskittymällä kirjanpidon opetuksessa käytettäviin ohjelmistoihin, miten niitä on hyödynnetty opetuksessa ja mitä valmiuksia opiskelijat ovat niistä saaneet. Tutkimusongelma voidaan muotoilla seuraavasti: saavatko opiskelijat riittävästi taloushallinnon ohjelmisto-osaamista ulkoisen laskentatoimen opetuksessa? Tutkimusongelman selvittämiseksi on vastattava myös seuraaviin alakysymyksiin:

- Minkälaista taloushallinto-ohjelmistojen osaamista ammattikorkeakouluopetuksessa on saatu?
- Miten tradenomit ovat kokeneet ohjelmisto-osaamisensa vastanneen työelämän vaatimiin taitoihin?

Opinnäytetyö rajataan koskemaan kirjanpidon tehtävissä työskentelevien vielä opiskelevien sekä jo valmistuneiden tradenomien näkemyksiä. Samalla vastataan tutkimushankkeen tavoitteisiin kartoittaa tradenomien taloushallinnon menetelmä- ja digiosaamisen nykytilaa.

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön johdannossa kuvataan teemaryhmän tavoitteet sekä yleisesti tutkimuksen taustaa. Lisäksi kerrotaan työn tutkimusongelma sekä rajaukset. Johdantoa seuraa opinnäytetyön teoriaosuus eli tietoperusta. Luvussa 2 käsitellään liiketalouden opetusta ammattikorkeakoulussa: mitä tradenomin tutkinto pitää sisällään sekä tarkemmin sitä, mitä ulkoisen laskentatoimen opinnot pitävät sisällään. Luvun lopussa käsitellään myös opettamista taloushallinnon ohjelmistoilla sekä digitalisaation vaikutusta opettamiseen.

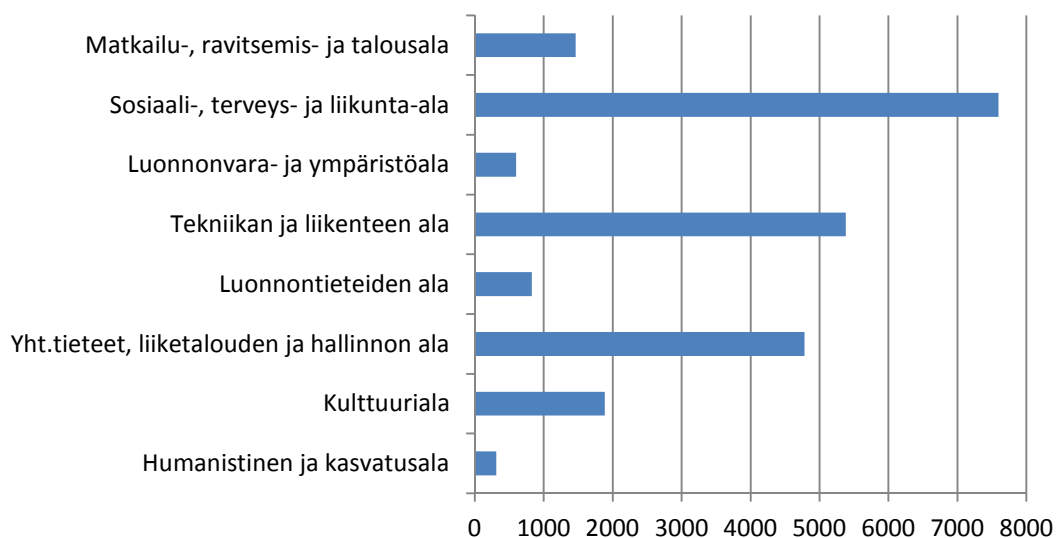
Tietoperustan toisen näkökannan muodostaa luvussa 3 käsiteltävät työelämän vaatimukset. Tätä aihetta lähestytään tarkastelemalla yleisesti sähköisen taloushallinnon vaikutuksia tilitoimistoalaan ja sitä kautta kirjanpitäjän työkuvaan. Kirjanpitäjän osaamistarpeita tarkastellaan sekä kirjanpidon että ohjelmisto-osaamisen näkökulmasta.

Opinnäytetyössä tutkittiin tilitoimiston kirjanpitäjien kokemuksia ja näkemyksiä ammattikorkeakouluopinnoissa saadusta taloushallinto-ohjelmistojen osaamisesta. Tutkimuksen tavoite ja menetelmävalinnat kuvataan luvussa 4. Samassa luvussa käydään läpi tutkimuksen aineisto, analysointi sekä tutkimuksen luotettavuus. Kyselytutkimuksen tulokset on koottu lukuun 4.4. Viimeisessä luvussa esitetään tutkimustuloksista tehtyjä havaintoja ja pohdintoja. Luvun päättää oman oppimisen arviointi. Opinnäytetyön lopusta löytyvät luettelo käytetyistä lähteistä sekä liitteet.

2 Liiketalouden opetus ammattikorkeakouluissa

Suomessa toimii 24 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimivaa ammattikorkeakoulua, joista 22 tarjoaa tradenomin tutkintonimikkeeseen johtavaa liiketalouden koulutusta (OPM a). Ammattikorkeakoulujen toiminnassa korostuu työelämälähtöisyys sekä yhteys alueelliseen kehittämiseen. AMK-koulutuksen tavoitteena on tuottaa osaajia ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja samalla uudistaa työelämää ja asiantuntijaosaamista tutkimus- ja kehitystyössä sekä innovaatio toiminnassa. (OPM b., Arene 2016b.)

Tilastokeskuksen koulutustilastojen mukaan vuonna 2014 ammattikorkeakouluissa suoritettiin 25 000 tutkintoa, joista ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja oli 2 100. Ammattikorkeakoulututkintoja suoritettiin siis 22 900, joista nuorten koulutuksen osuus oli yli 80 prosenttia. Naisten osuus kaikista AMK-tutkinnoista on pitkään ollut huomattavasti miehiä suurempi. Vuonna 2014 naiset suorittivat yli 60 prosenttia kaikista ammattikorkeakouluisa suoritetuista tutkinnoista. Kuvio 1 on nähtävissä, että yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan tutkintoja suoritettiin 21 prosenttia kaikista tutkinnoista, eli kolmanneksi eniten. Suosituin ala 33 prosentin osuudella oli sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala. (Tilastokeskus 2015a.)

Kuvio 1. Ammattikorkeakouluissa suoritettut tutkinnot koulutusalan mukaan 2014 (Tilastokeskus 2015b).

Eniten ammattikorkeakoulututkintoja vuonna 2014 suoritettiin Metropolia ammattikorkeakoulussa, jossa määrä ylsi lähes 2 660 tutkintoon. Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulut olivat lähes tasoissa reilulla 1 850 tutkinnolla ja neljänneksi eniten tutkintoja oli Haaga-Helia ammattikorkeakoululla. (Tilastokeskus 2015c.)

Vuosina 2011 - 2014 ammattikorkeakoulut kävivät läpi uudistuksen, jonka tavoitteena oli luoda ammattikorkeakoulu, joka pystyy vastaamaan aiempaa itsenäisemmin ja joustavammin työelämän, muun yhteiskunnan ja alueiden muuttuviin kehittämistarpeisiin laadukkaalla opetuksella sekä tutkimus- ja kehitystyöllä. Uudistukset painottuivat rakenteellisiin muutoksiin, joilla pyrittiin vauhdittamaan ammattikorkeakoulujen toiminnan laadun ja vaikuttavuuden parantamista. Muutoksia tapahtui ammattikorkeakoulujen rahoituksessa, säädösohjauksessa sekä toimiluvissa. Valtioneuvosto myönsi uudet toimiluvat uudistettujen myöntämisperusteiden mukaisesti vuoden 2013 lopussa. Uudistus toteutettiin kahdessa vaiheessa, joista ensimmäisessä tehtiin lainsäädännön muutoksia rakenteellisten uudistusten alkuun saattamiseksi. Toisessa vaiheessa vastuu ammattikorkeakoulujen perusrahoituksesta siirrettiin kokonaan valtiolle ja ammattikorkeakouluista tehtiin itsenäisiä oikeushenkilöitä. (OPM c.)

Ammattikorkeakoulujen uudistuminen ja kehittäminen eivät ole suinkaan loppuneet tähän. Pääministeri Juha Sipilän hallituksen koulutuspoliittisissa linjauksissa osaamisen ja koulutuksen uudistaminen on yksi strategisista tavoitteista. Sipilän mukaan ”Suomi on koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa”. Hallituskauden tavoitteisiin kuuluu mm. oppimisympäristöjen modernisointi ja digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksien hyödyntäminen oppimisessa. Tämä tavoite onkin nimetty hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeisiin koskemaan peruskouluja. (OPM e.) Kärkihankkeissa on myös korkeakouluja koskeva tavoite: vahvistetaan korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi. Korkeakoulujen tulee tehostaa profiloitumistaan ja työnjakoa sekä tutkimuksen vaikuttavuutta ja kaupallistamista. Lisäksi yliopistoja ja ammattikorkeakouluja pääomitetaan. Pääomittamisen kriteereissä painotetaan vaikuttavuuden lisäksi korkeakoulujen kykyä hankkia ulkopuolista rahoitusta sekä toiminnan tuottavuutta ja laatua. (Valtioneuvosto.) Tuottavuuden lisäämistä peräänkuulutti myös opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen, joka kirjoitti avoimen kirjeen Suomen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen johdolle. Grahn-Laasonen mukaan ongelma ei ole korkeakoulujen resurssien puute, vaikka Suomen taloudellinen tilanne isoja rakenteellisia muutoksia vaatii. Ongelman ytimenä hän piti pikemminkin resurssien tehotonta hyödyntämistä. (Helsingin Sanomat 2015.)

2.1 Tradenomitutkinto

Tradenomin tutkintoon johtava liiketalouden koulutusohjelma muodostuu perusopinnoista, ammattiopinnoista, harjoittelusta sekä opinnäytetyöstä. Koulutusohjelman laajuus on 210 opintopistettä ja opiskeluaika 3,5 vuotta. Opinnöt sisältävät teorian lisäksi käytännönläheistä toimintaa liike-elämän eri alueilla yhdessä elinkeinoelämän kanssa. (Haaga-Helia

2015a.) Tradenomiksi voi liiketalouden lisäksi valmistua myös tietojenkäsittelyn, kirjasto- ja tietopalvelualan, logistiikan, johdon assistenttikoulutuksen, turvallisuusalan sekä finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelmista (OPM d; Haaga-Helia 2015b).

Perusopinnoissa luodaan pohjaa koulutusalan opinnoille ja ammatilliseen erikoistumiseen ja opiskelijasta tulee liiketoiminnan perusosaaja ja analyysoija. Ammattiopinnoissa opiskelija kasvaa liiketoiminnan kehittäjänä sekä kansainvälistäjänä aina kohti liiketoiminnan erityisosaajaa ja asiantuntijaa valitsemallaan liiketoiminnan alalla. Ammattikorkeakoulut suunnittelevat itse koulutustensa sisällöt, joten saman nimisten koulutusten opinnot voivat koostua erilaisista opintokokonaisuuksista ja –jaksoista. Liiketalouden tradenomien on mahdollista suuntautua esimerkiksi markkinointiin ja myyntiin, mainontaan ja yritysviestintään, kansainväliseen liiketoimintaan ja logistiikkaan, laskentatoimeen ja rahoitukseen, työyhteisön kehittämiseen, esimiestyöhön ja johtamiseen sekä yrittäjyyteen. (Haaga-Helia 2015c; Metropolia 2013; Opintopolku.)

Tradenomikoulutus tuottaa itsenäisiä osaajia muuttuvaan työelämään, jossa ammattispesifinen tieto vanhenee nopeasti ja työntekijöiltä odotetaan yhä enemmän joustavuutta. Valmistuvalla tradenomilla on laaja-alainen ammatillinen osaaminen hallinnon ja kaupan alan asiantuntijatehtävissä toimimista varten. Tämä tarkoittaa käytännöllisiä perustietoja ja -taitoja sekä niiden teoreettisia perusteita. Lisäksi tradenomi omaa hyvät kieli- ja viestintätaidot sekä kansainvälisen toiminnan edellyttämät valmiudet. Tärkeää on myös oman alan kehityksen seuraaminen ja jatkuva kouluttautuminen, jotta tradenomi pystyy hankkimaan nopeasti ja tehokkaasti erityisosaamista ja kehittämään omaa ammattitaitoaan. (TRALa.)

2.2 Sähköinen taloushallinto

Sähköinen taloushallinto tarkoittaa taloushallinnon hoitamista nykyaikaisin työvälinein ja sähköisten prosessien avulla. Sähköistyminen merkitsee mm. laskujen kierrätystä ja hyväksymistä sähköisesti, sähköistä maksuliikennettä, tiliotteiden ja viitesirtojen vastaanottoa sähköisesti sekä viranomaisilmoitusten lähetyksiä sähköisesti. Sähköinen taloushallinto sisältää siis verkkolaskutuksen, automatisoidut tiliöinnit, sähköisen arkiston sekä selaimessa toimivan yhteiskäyttöisen järjestelmän asiakkaan ja tilitoimiston välillä. Sähköisessä taloushallinnossa kaikki taloushallinnon ja kirjanpidon materiaali käsitellään ilman paperisia tositteita mahdollisimman automaattisesti. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivola 2013, 28; Yrittäjät 2014.)

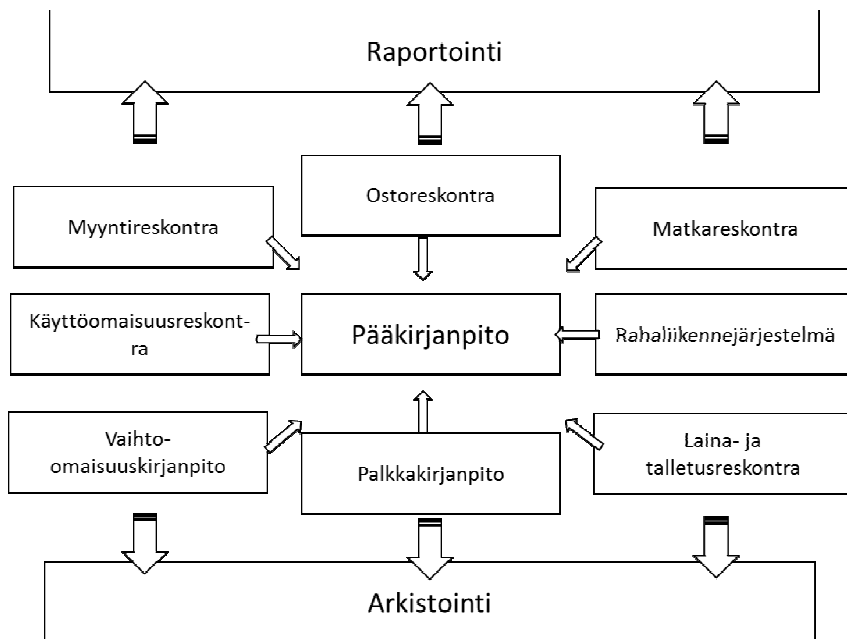
Silloin kun kaikki kirjanpidon ja sen osaprosessien tapahtumat käsitellään sähköisesti ja ne syntyvät mahdollisimman automaattisesti, voidaan puhua digitaalisesta taloushallin-

nosta. Sillä siis tarkoitetaan taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsittelyvaiheiden automatisointia ja käsittelyä digitaalisessa muodossa. (Lahti & Salminen 2014, 24.)

2.3 Ulkoinen laskentatoimi

Taloushallinnolla tarkoitetaan järjestelmää, jolla organisaatio seuraa taloudellisia tapahtumiaan niin, että se voi raportoida toiminnastaan sidosryhmilleen. Taloushallinto voidaan jakaa vielä ulkoiseen eli yleiseen laskentatoimeen ja sisäiseen eli johdon laskentatoimeen. Näillä molemmilla on sidosryhmiensä perusteella erilaiset tarkoitukset. Ulkoinen laskentatoimi tuottaa informaatiota organisaation ulkopuolisille sidosryhmille, kuten viranomaisille, omistajille, asiakkaille ja toimittajille. Sisäinen laskentatoimi puolestaan tuottaa taloudellista informaatiota organisaation johdolle. Modernissa taloushallinnossa sisäinen ja ulkoinen laskentatoimi ovat kuitenkin tiiviisti integroituneet toisiinsa. (Lahti & Salminen 2014, 16.)

Yrityksen taloushallinto voidaan nähdä joko liiketoimintaprosessina tai yhtenä yrityksen tukitoiminnoista. Taloushallinnon kokonaisuutta on kuitenkin helpompi käsitellä pienempinä osakokonaisuuksina tai -prosesseina ja jako näihin osaprosesseihin onkin melko vaikiintunutta niin kirjallisuudessakin kuin taloushallintoalan ohjelmistotaloilla ja yritysten talousosastoilla. Kuvio 2 on nähtävissä miten pääkirjanpito muodostuu muista osaprosesseista ja on raportoinnin olennainen alkulähde. (Lahti & Salminen 2014, 16-19.)

Kuvio 2. Taloushallinto koostuu pääkirjanpidosta ja sen osaprosesseista, raportoinnista ja arkistoinnista. (Lahti & Salminen 2014, 19, 152.)

Kirjanpidolla tarkoitetaan yrityksen taloudellisten tapahtumien eli liiketapahtumien systemaattista muistiinmerkitsemisjärjestelmää. Lainsäädännössä on määrätty, mitä liiketapahtumilla tarkoitetaan, miten kirjaukset tehdään ja minkälaisia yhteenvetoja, laskelmia ja

selvityksiä kirjanpitojärjestelmästä on kyettävä aikaansaamaan. Lisäksi on noudatettava hyvää kirjanpitoa eli käytännössä vakiintuneita hyviä menettelytapoja. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 19.)

2.3.1 Juokseva kirjanpito

Liiketahtumien muistiinmerkitseminen toteutetaan juoksevassa kirjanpidossa. Liiketahtumia ovat menot, tulot ja rahoitustapahtumat sekä niiden oikaisu- ja siirtomerkinnät. Meno syntyy, kun yritys hankkii tuotannontekijöitä tai työpanoksia. Tulo syntyy, kun yritys myy suoritteitaan ja rahoitustapahtuma syntyy, kun yritys maksaa ostonsa tai saa asiakkaalta maksusuorituksia. Liiketahtumat on merkittävä kirjanpidon tileille sisältönsä mukaisesti eikä tilien sisältöjä voi muuttaa ilman erityistä perustetta. Liiketahtumien lähtökohtainen kirjaamisperuste on suoriteperuste, jolloin meno kirjataan, kun tuotannontekijä vastaanotetaan ja tulo kirjataan, kun suorite luovutetaan. Juoksevassa kirjanpidossa saadaan noudattaa haluttaessa kahta suoriteperusteelle vaihtoehtoista perustetta, maksuperustetta tai laskuperustetta. Liiketahtumat on kirjattava siten, että niitä voidaan tarkastella aika- ja asiajärjestyksessä. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 20-22, 38.) Kirjanpitäjä voi tarkastaa sähköisessä järjestelmässä automaattisesti muodostuvaa kirjanpitoa jatkuvasti tai tehdä sen jälkikäteen saatuaan asiakkaalta materiaalin. (Taloushallintoliitto b.)

Ostolaskujen osalta tilitoimisto voi vastaanottaa laskut, viedä ja arkistoida ne sähköiseen muotoon, tehdä hyväksyntäkierrätyksen ja maksatuksen. Lisäksi kirjanpitäjä tekee laskuille tilioinnit ja täsmäyttää kauden lopuksi ostoreskontran avointen ostolaskujen määrän kirjanpidon ostovelkatilin saldoon. (Lahti & Salminen 2014, 75; Taloushallintoliitto c.)

Tilitoimisto voi tuottaa ja lähettää myyntilaskuja asiakkaan puolesta ja olennainen osa myyntilaskuprosessia on myyntireskontran hoitaminen eli saatavien hallinta. Myyntireskontran hoito on Suomessa hyvin pitkälle sähköistettyä johtuen edistyksellisestä pankkijärjestelmästä ja viitenumerojärjestelmästä, jossa tapahtuma kohdistetaan automaattisesti myyntireskontraan. Näin ollen myyntireskontran päätyövaiheet ovat viitteettömien suoritusten kohdistaminen, avointen saamisten seuraaminen ja mahdolliset perintätoimet. Kauden lopuksi kirjanpitäjä täsmäyttää avointen myyntilaskujen määrän kirjanpidon myyntisaamistilin saldoon. (Lahti & Salminen 2014, 17, 96; Taloushallintoliitto c.)

Yrityksen taloushallinnossa maksuliikenne tarkoittaa maksutapahtumien välitystä pankkien ja yritysten taloushallintojärjestelmien välillä sekä maksutapahtumien käsittelyä taloushallintojärjestelmissä. Uloslähtevään maksuliikenteeseen kuuluvat mm. ostolaskujen, matka- ja kululaskujen sekä palkkojen maksut, rahoitustapahtumat ja verojen maksut.

Sisääntuleva maksuliikenne sisältää mm. myyntireskontran suoritukset, käteismyynnin tilitykset sekä pankki- ja luottokorttisuoritukset. (Lahti & Salminen 2014, 118-121.) Kirjanpitäjä käy tiliotteet läpi ja tekee kirjanpidon kirjaukset. Kauden päätteeksi pankkitilin saldo täsmäytetään kirjanpidossa olevaan pankkitilin saldoon.

Palkanlaskenta on usein ulkoistettu tilitoimistolle, joka ylläpitää yrityksen työntekijöiden palkkatietoja ja suorittaa palkanlaskennan asiakkaan toimittamien tietojen mukaan. Kirjanpitäjä voi laskea myös palkkoja, mutta usein varsinkin isommissa tilitoimistoissa palkat laskee palkanlaskija. Palkanlaskennan käsite pitää sisällään mm. varsinaisen palkanlaskennan ja -kirjanpidon, palkanmaksun, ennakkoperinnän sekä viranomaisraportoinnin ja tilitykset. Lisäksi voidaan kerätä ja ylläpitää erilaisia työaika- ja palkkatietoarkistoja. (Lahti & Salminen 2014, 137; Helanto ym. 2013, 47.)

Käyttöomaisuuskirjanpidossa seurataan yrityksen pitkäaikaisia investointeja, joita hyödynnetään kolmen tai useamman vuoden ajan. Käyttöomaisuushankinnat, kuten koneet ja kalusto, kirjataan taseeseen käyttöomaisuudeksi, josta kirjataan poistot niin, että ne vastaavat hankitun hyödykkeen taloudellista kulumista. Kirjanpitäjä tekee poistolaskelmat ja kirjaa ne pääkirjanpitoon. Jos tilikauden aikana käyttöomaisuuden määrään tulee muutoksia esim. myynnin tai romutuksen takia, tapahtumat käsitellään ja kirjataan pääkirjanpitoon. Lisäksi käyttöomaisuuskirjanpito täsmäytetään pääkirjanpitoon. (Lahti & Salminen 2014, 130.)

Reskontrien hoidon ja niihin liittyvien tiliointien, tarkastusten ja korjausten lisäksi kirjanpitäjä tekee joko kuukausittain tai vuosittain tarvittavat jaksotukset ja poistot. Jaksotukset, poistot ja niiden purut, oikaisut ja korjaukset, täsmäytystositteet ja maksettava arvonnäkövero kirjataan muistiotositteilla suoraan pääkirjanpitoon. (Lahti & Salminen 2014, 151.) ALV-laskelman laadinnan jälkeen kirjanpitäjä täyttää kausiveroilmoituksen, joka lähetetään joko paperilla tai sähköisesti verottajalle. Tilikauden päätyttyä laaditaan tilinpäätös, joka kertoo yrityksen tuloksen ja varallisuusaseman. Tilinpäätökseen kirjanpitäjä tekee tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Muilla kuin pienillä kirjanpitovelvollisilla tasekirja sisältää myös rahoituslaskelman ja toimintakertomuksen. (Talouhallintoliitto d.)

2.3.2 Opintojakson sisältö perusopinnoissa

Liiketalouden koulutusohjelmassa on kaikille tradenomiopiskelijoille pakollisia opintoja yhteensä 105 opintopisteen verran riippumatta siitä mihin alaan opiskelija syventyy ammattiopinnoissaan. Näihin pakollisiin opintoihin sisältyy yksi ulkoisen laskentatoimen kurssi, kirjanpito, tilinpäätös ja verotus, joka on kuuden opintopisteen suuruinen. Se on suosi-

teltu suoritettavaksi toisella lukukaudella. Kun opiskelija on suorittanut pakolliset opintonsa, hän valitsee vaihtoehtoisista ammattiopinnoista ns. ASO-kokonaisuuksia eli ammattiosaamista syventäviä opintoja. Laskentatoimen ja rahoituksen alalta on valittavissa 7 eri ASOa, joista 2 on ulkoista laskentatoimea. (Haaga-Helia 2015c; Haaga-Helia 2015d; Haaga-Helia 2015e.)

Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus -opintojakson tavoitteena on kehittää ulkoisen laskentatoimen kokonaisvaltaista ajattelua ja ymmärtää kirjanpidon merkitys yrityksen omistajille ja muille sidosryhmille annettavan informaation tuottajana. Opiskelija oppii kirjanpidon, välillisen ja välittömän verotuksen keskeiset käsitteet ja tilinpäätöksen laadintaperiaatteet. Hän osaa hoitaa pienen talousyksikön kirjanpidon, arvonlisäveron laskemisen ja tilityksen sekä laatia tilinpäätöksen. Opiskelija ymmärtää kirjanpidon tuloksen ja verotettavan tulon yhteyden sekä eri yritysmuotojen verovelvollisaseman. Opintojaksolla käsitellään teorian ja harjoitusten kautta mm. seuraavia kirjanpidon asioita:

- Laskentatoimen ja kirjanpidon peruskäsitteet
- Tiliryhmät ja kirjaussäännöt sekä niiden yhteys tilinpäätökseen
- Jaksotukset kuten varaston muutos ja poisto kirjaukset
- Alennuksien ja kurssierojen kirjaaminen
- Arvonlisäverotuksen perusteet ja kirjaukset
- Palkat sekä niihin liittyvät siirtyvät erät
- Eri yritysmuotojen tilinpäätökset ja niiden tulkinnat
- Verotettavan tulon laskenta eri yhtiömuodoilla

Kurssilla opetellaan kirjanpidon perustaitoja käsin paperille tehtävillä tiliristikko-harjoituksilla sekä Käytännön kirjanpito -tehtäväkirjaa hyödyntäen. Opintojaksolla tehdään yksilötyönä myös yksi isompi kirjanpidon tehtävä Econet -taloushallinnon ohjelmistolla, jossa tehdään kirjaukset pääkirjaan ja ajetaan ohjelmasta peruseräraportit. (Haaga-Helia 2015e.)

2.3.3 Opintojaksojen sisällöt syventävissä opinnoissa

Ammattiosaamista syventäviin opintoihin kuuluvat ASO:t ovat kukin kooltaan 15 opintopisteen kokonaisuuksia ja koostuvat kolmesta eri opintojaksosta.

Kirjanpito ja arvonlisäverotus opintojakson tavoitteena on ymmärtää taloushallinnon merkitys yrityksen tukipalveluja tuottavana yksikkönä ja syventää opiskelijan juoksevan kirjanpidon käytännön osaamista. Opiskelija oppii ymmärtämään kirjanpitoon liittyvät kirjanpito- ja yhteisöoikeudelliset säännökset ja osaa hoitaa itsenäisesti eri yritysmuotojen kirjanpidon. Koti- ja ulkomaankaupan arvonlisäverotuksen tiedot ja taidot karttuvat ja opiskelija hallitsee arvonlisäverotukseen liittyvät erityiskirjaukset sekä hoitaa arvonlisäverotukseen liittyvät käytännön toimenpiteet. Opintojakson sisällön kautta opiskelijalle tulee tutuk-

si myös arvonlisäverolaki ja -asetus, kirjanpitolaki ja -asetus, osakeyhtiölaki sekä laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä. Opintojakson kirjanpidon osuudessa kerrataan valuuttaerien käsittely kirjanpidossa sekä poistojen peruseriaatteet. Lisäksi käydään läpi varausten peruseriaatteet ja osakeyhtiöihin liittyviä erityiskysymyksiä. Arvonlisäverotuksen osiossa käydään läpi seuraavia asioita:

- henkilökuntamenot
- osamaksukauppa
- factoring ja leasing
- marginaaliverotus
- oman käytön verotus
- yhteisö- ja muun ulkomaankaupan arvonlisäverotus
- palvelujen myyntimaasäännökset
- erityiskysymyksiä kuten rakentamispalvelujen ja kiinteistöhallintapalvelujen arvonlisäverotus. (Haaga-Helia 2015e.)

Tilinpäätös ja yritysverotus opintojaksolla opiskelija ymmärtää tilinpäätös- ja verotusinformaation merkityksen yritykselle. Tilinpäätös- ja laatimistaidot syventyvät ja opiskelija oppii tilinpäätökseen liittyvät kirjanpito- ja yhteisöoikeudelliset säännökset sekä osaa laatia tilinpäätöksen eri yritysmuotojen erityiskysymykset huomioon ottaen. Myös arvostus- ja jaksotuskysymykset tulevat tutuksi. Opintojaksolla opiskelijan vero-osaaminen kehittyy ja hän kykenee hoitamaan pk-yritysten veroasioita. Opiskelija hallitsee eri yritysmuotoihin liittyvät verotuksen erityispiirteet, osaa laskea yritysten verotettavan tulon, hoitaa veroasioita käytännössä kuten laatia veroilmoituksen sekä perehtyy verosuunnitteluun ja osinkojen verotukseen. Opintojaksoon sisältyy myös henkilöverotus, jolloin opiskelija oppii ymmärtämään luonnollisen henkilön verotukseen vaikuttavat tekijät sekä suunnittelemaan luonnollisen henkilön verotusta erityisesti yrittäjän näkökulmasta. Verolainsäädännön kautta tutuksi tulevat elinkeinoverolaki, tuloverolaki sekä laki verotusmenettelystä. (Haaga-Helia 2015e.)

Projektijohtamisen opintojakso kuuluu kaikkiin A-ASOihin riippumatta opiskeltavasta alasta. Opintojaksolla käsitellään projektijohtamisen eri osa-alueita yksittäisen projektin näkökulmasta, jonka opiskelija rakentaa oppimistehtävänä. Projektikäsikirja syntyy asteittain opintojakson edetessä. Liikkeelle lähdetään projektin tavoitteiden asettamisesta ja suunnittelussa käydään läpi olennaiset valmisteluvaiheen tehtävät. Toteutusvaiheen osalta paneudutaan projektin viestinnän, seurannan ja ohjauksen käytäntöihin sekä riskien hallintaan. Projektin päätösvaiheessa käsitellään loppuraportin merkitystä organisaation oppimisen näkökulmasta. Opintojaksolla hyödynnetään projektisuunnitteluun tarkoitettuja työvälineitä kuten Microsoft Project ja Excel. (Haaga-Helia 2015e.)

Ulkoisen laskentatoimen osaamista on mahdollista vielä syventää opiskelemalla ulkoisen laskentatoimen erityiskysymykset moduulin, joka myös koostuu kolmesta eri opintojaksosta:

Konsernitilinpäätös opintojakson tavoitteena on tuntea konsernitilinpäätöstä koskevat kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan yleishojjeiden säännökset. Opiskelija hallitsee konsernin käsitteen, konsernitilinpäätöksen sisällön ja laatimisvelvollisuuden, konsernin sisäisten liiketapahtumien sekä keskinäisten omistusten eliminoinnin sekä vähemmistöosuuden erottamisen. Opintojakson jälkeen opiskelija osaa tuottaa sisäisenä tai ulkoisena palveluna asiakkaalle pienen konsernin tilinpäätöksen säännöksiä soveltaen. Opintojaksolla tehdään tehtäviä Microsoft Excel ohjelmaa käyttäen. (Haaga-Helia 2015e.)

IFRS – International Financial Reporting Standards opintojakso suoritetaan englannin kielellä, jolloin opiskelija oppii kurssin muun sisällön ohessa kirjanpidon termistöä englanniksi. Opintojakson tavoitteena on oppia tärkeimmät IFRS-tilinpäätösnormistot ja kuinka niitä sovelletaan käytännössä. Opiskelija tietää kuinka IFRS:n mukaan laadittu tuloslaskelma eroaa FAS:n mukaan laaditusta tuloslaskelmasta. Lisäksi opiskelija oppii IFRS:n tärkeimmät arvostusmenetelmät. Opetusmenetelmänä käytetään ongelmalähtöistä oppimista, jossa opiskelija ratkaisee ongelman ensin yksin ja sitten ryhmässä käydään tuloksia läpi. (Haaga-Helia 2015e.)

Yrityskaupat ja -järjestelyt opintojakson tavoitteena on perehdyttää opiskelija yritys-kauppoihin sekä yritysjärjestelyihin liittyvään yhtiö- ja verolainsäädäntöön. Opiskelija tutustuu yrityksen tai kaupan kohteena olevan muun liiketoimintakokonaisuuden arvonmäärityksen perusteisiin ja tuntee yrityskauppojen yleisimmät muodot sekä yrityskauppaprosessin vaiheet sekä siihen liittyvän *due diligence*n. Tutuksi tulevat myös sukupolvenvaihdoksiin ja yrityksen lopettamiseen liittyvät erityiskysymykset sekä yrityskauppojen rahoitusvaihtoehdot kuten *Venture Capital*. (Haaga-Helia 2015e.)

2.4 Opetus taloushallinnon ohjelmistoilla

Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin kuuluvilla kirjanpidon opintojaksoilla on hyödynnetty taloushallinnon ohjelmistoja opetuksen lisänä. Harjoituksia on tehty Visma Econet Pro ohjelmalla, joka on pienille ja keskisuurille yrityksille ja yhteisöille suunnattu talous- ja materiaalihallinnon toiminnanohjausjärjestelmä (Visma a). Econet ohjelmalla opiskelijat ovat tehneet harjoitustehtävänä pienen yrityksen yhden kuukauden kirjanpidon tilinpäätökseen asti. Tehtävä sisälsi taseen alkusaldojen syöttämisen, tilikauden tapahtumien kirjaamisen kirjanpitoon sekä tilinpäätöksen tekemisen mukaan lukien kaluston ja

rakennusten suunnitelman mukaiset poistot ja arvonlisäverokirjaukset. Lopuksi Econet ohjelmasta tulostettiin ALV-laskelma, päiväkirja, pääkirja, tuloslaskelma sekä tase. Syventävissä opinnoissa on tehty malliyrityksen kirjanpito paperilla olevan tositemateriaalin pohjalta aina tilinpäätökseen asti. Harjoitukseen on sisällytetty tehdyn tilinpäätöksen perusteella tehtävä tasekirja, joka on sisältänyt seuraavat osiot:

- kansilehti ja sisällysluettelo
- määrämuotoinen tuloslaskelma sekä tase
- epäsuora rahoituslaskelma
- suora rahoituslaskelma
- liitetiedot
- luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista
- tositelajit ja säilyttämistapa
- tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Vapaasti valittaviin opintoihin sisältyvässä Taloushallinnon IT-sovellukset opintojaksossa opiskelija oppii atk-kirjanpidon keskeiset periaatteet viranomaisilmoituksineen sekä oppii soveltamaan taloushallinnon ohjelmistoa käytännössä. Opiskelija ymmärtää osakirjanpitojen yhteydet pääkirjanpitoon ja pystyy tuottamaan ja tulkitsemaan sekä numeerisia että graafisia taloushallinnon raportteja ja niiden pohjalta laskettuja tunnuslukuja. (Haaga-Helia 2015e). Opetuksessa on käytetty Visma Fivaldi ohjelmaa, joka on pilvipalveluna toimiva sähköisen kirjanpidon mahdollistava taloushallinnon kokonaisjärjestelmä (Visma b). Opintojaksolla tehdään malliyrityksen kirjanpito kokonaan sähköisen tositemateriaalin pohjalta sekä pienempiä harjoitustehtäviä.

2.5 Digitalisaation vaikutus opettamiseen

Minna Romppanen on vuonna 2015 valmistuneessa opinnäytetyössään tutkinut miten taloushallinnon opetusta tulisi kehittää alan sähköistymisen myötä. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville taloushallinnon opetustyön ja erilaisten alan työtehtävien parissa toimivien henkilöiden kehitysideoita, ajatuksia ja näkemyksiä aiheesta. Kyselytutkimus lähetettiin valikoiduille taloushallinnon opettajille sekä Laurea että Haaga-Helia ammattikorkeakouluihin sekä erään yrityksen taloushallinto-osaston henkilökunnalle. (Romppanen 2015, 7.) Moni kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että sähköisiä järjestelmiä ja työvälineitä tulisi ottaa enemmän käyttöön taloushallinnon opetuksessa samoin kuin yleisten tietotekniikan opintojen määrää tulisi lisätä. Tärkeänä pidettiin kuitenkin sähköistymisen lisääntymisestä huolimatta säilyttää opetuksessa taloushallinnon perusteiden ja perusasioiden ymmärrys. (Romppanen 2015, 32.) Samankaltainen näkemys tuli esille myös Opetusalan Ammattijärjestön selvityksessä, jossa tarkasteltiin digitalisaatiota kaikilla koulutusasteilla varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin. Tämä *Askelmerkit digiloikkaan* -selvitys toteutettiin syksyllä 2015 ja kohdejoukkona olivat OAJ:n ja FSL:n jäseninä olevat opetta-

jat, päiväkotien johtajat ja rehtorit. (OAJ 2015, 4.) Tutkimukseen vastanneet korkeakoulujen opettajat toivat esiin huolen pinnallisen oppimisen lisääntymisestä ja samalla syväoppimisen heikentymisestä. Kuitenkin sekä lastentarhan- että ammattikorkeakoulun opettajat vastasivat muita useammin, että koulutuksen ja kasvatuksen tulisi reagoida digitalisaatioon nopeammin ja voimakkaammin. (OAJ 2015, 8-9.)

Digitalisaation vaikutusta opetukseen on pohdittu myös AMK-lehdessä, jonka vuoden 2015 toisen numeron teemana olivat pedagogiset ratkaisut, uudistuva opetus ja pedagogiikka. AMK-lehden artikkelin mukaan työelämä, johon ammattikorkeakoulun opiskelijat valmistuvat on yhä globaalimpi, verkottuneempi ja virtuaalisempi. Ammattikorkeakoulujen tulisi pystyä muuttamaan oppimisympäristöjään ja toimintatapojaan vastaamaan paremmin niihin edellytyksiin, joita työelämä odottaa valmistuneilta opiskelijoilta. (Laukkanen, Sääski & Siimekselä 2015.) Lehden pääkirjoituksessa Laurea-ammattikorkeakoulun rehtori Jouni Koski (2015) toteaa, etteivät ammattikorkeakoulut voi vastata digitalisoitumiseen pelkästään opetussuunnitelmauudistuksella tai rakenteellisella kehittämisellä, vaan digitaalisuus on pian osa kaikkea oppimista ja opettamista, jolloin se asettaa uusia vaatimuksia opettajuudelle, ammattikorkeakoulupedagogiikalle ja käytännön opetustoiminnalle.

3 Työelämän vaatimukset

Tässä luvussa käsitellään taloushallinnon sähköistymisen mukanaan tuomia muutoksia taloushallinnon alaan sekä millaisia vaatimuksia se on tuonut työelämään. Lisäksi käydään läpi, minkälaista osaamista kirjanpitäjällä tulisi olla niin kirjanpito- kuin ohjelmisto-osaamisenkin näkökulmasta.

3.1 Tradenomit työelämässä

Tradenomiliitto TRAL toteuttaa vuosittain jäsentutkimuksen kaikille jäsenilleen. Edellinen tutkimus toteutettiin lokakuussa 2015 ja sen mukaan yksityinen sektori työllistää n. 87 prosenttia tradenomeista ja julkinen n. 11 prosenttia. Yksityisen sektorin suurin yksittäinen toimiala on teknologiateollisuus, vaikka prosentuaalisesti suurimman viipaleen toimialapiirakasta viekin muut toimialat -sektori. Muut toimialat työllistää 36 prosenttia tradenomeista ja työpaikat jakautuvat useisiin pienempiin toimialoihin, joista suurin on tilitoimistoala 5,1 prosentin osuudellaan. Toimihenkilötasolla työskenteli lähes 30 prosenttia tradenomeista kun taas suurin osa eli lähes puolet tradenomeista työskenteli asiantuntijatehtävissä. (TRAL 2015, 2-5.)

Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan Suomessa oli vuoden 2015 joulukuussa lähes 380 000 työtöntä työnhakijaa. Alemman korkeakouluasteen tutkinnon omaavien työttömien määrä oli noussut vuoden 2014 joulukuun määrästä 9 prosenttia. (TEM 2015, 4-7.) Tradenomien työttömyysprosentti on 2000-luvulla ollut noin 5-7 prosenttia ja vuoden 2015 lopussa työttöminä heitä oli 4 800 (Akava 2016, 3; Tral b.)

3.2 Sähköisen taloushallinnon vaikutuksia tilitoimistoalaan

Sähköinen taloushallinto on lähtenyt Suomessa kehittymään jo 1990-luvun lopulla, jolloin alettiin puhua paperittomasta kirjanpidosta. 2000-luvulla sähköinen taloushallinto on yleistynyt ja nyt 2010-luvulla ollaan pyrkimässä kohti digitaalista taloushallintoa, vaikka kehitys siihen suuntaan onkin tapahtunut hitaammin kuin on ennustettu. (Lahti & Salminen 2014, 27-28.) Taloushallinnon digiloikka mainittiin myös Tilisanomien pääkirjoituksessa, jossa kerrottiin digitalisoituvan taloushallinnon muuttavan monen taloushallintoalan ammattilaisen työtä ja osaamisvaatimuksia. Nykyisen osaamisen ja ammattitaidon päälle on hankittava uusia taitoja. (Ahvenniemi 2016.) Digitalisaation myötä vuosikymmeniä melko muuttumattomina säilyneet toimistorutiinit ovatkin suuren mullistuksen kohteena. Korvautuvaksi tulevat myös aivotyötä vaativat rutiinit, kuten kirjanpidon perustehtävät. (Pajarinen 2014.) Sähköiset tositteet ja aineistot sekä niiden siirto ja käsittely sähköisesti vähentävät rutiinityötä, koska monia työvaiheita voidaan automatisoida. Perinteisesti tallennusta vaatineet

työt muuttuvat enemmän prosessiohjaukseksi ja kontrolloinniksi ja taloushallinnon hoitaminen tehostuu. (Lahti & Salminen 2014, 31; Helanto ym. 2013, 28.) Suurimmat erot perinteisen ja sähköisen taloushallinnon välillä ovatkin tietojen ajantasainen käsittely, saman tiedon käsittely ainoastaan kerran sekä taloushallinto-ohjelmiston toimiminen nettiselaimessa. Asiakkaan kannalta tämä tarkoittaa yrityksen taloudesta syntyvää kuvaa ja tilitoimiston kannalta mahdollistaa työn tehostamisen. (Helanto ym. 2013, 32.) Vaikka sähköistyminen on mahdollistanut uusia palvelumalleja ja -konsepteja ja markkinoille on tullut uusia toimijoita, ovat silti monet, varsinkin pienemmät tilitoimistot isojen haasteiden edessä. Tilitoimistot joutuvat uudistamaan palvelussa käyttämänsä ohjelmistot, jotta pystyvät tarjoamaan asiakkailleen nykyaikaista sähköistä palvelua. (Lahti & Salminen 2014, 31.) Taloushallintoliiton puheenjohtajan Vuokko Mäkisen mukaan tilitoimistoissa tehdään edelleen dokumentointia eikä olla aktiivisesti mukana yritystoiminnassa ja sen kehittämässä yhdessä yritysjohtajan kanssa. Jatkossa taloushallinto tulee painottumaan historian kirjaamisesta tietojen analysointiin ja asiakastyöhön. (Jokinen 2014.)

3.3 Kirjanpitäjän osaamistarpeet

Kirjanpitäjä vastaa yrityksen tai julkishallinnon organisaation taloushallinnon kokonaisuudesta tai sen osasta. Tilitoimistossa työskentelevän kirjanpitäjän työnkuva sisältää esimerkiksi kirjanpidon, tilinpäätöksen, verotuksen, budjetoinnin, palkanlaskennan ja kannattavuusseurannan tehtäviä. (Ammattinetti.)

Tilitoimistohenkilöstön tärkein ammattitaito on perinteisesti liittynyt laskentaan ja siihen liittyvään ohjeistukseen, johon tradenomien koulutus tarjoaa edelleen hyvät valmiudet. Laskentarutiinien automatisoitumisen myötä tärkeään asemaan nousevat prosessien kokonaisymmärrys, asioiden varmistus ja kontrollointi. Koska kirjanpidosta on tullut yhä enemmän sisäisen laskennan ja johtamisen apuväline, vaaditaan kirjanpitäjältä lisäksi arviointikykyä tarkoituksenmukaiseen johdon raportointiin. (TEM 2011, 37.) Sähköisen taloushallinnon käyttöönoton myötä asiakkaan paperilla toimittaman materiaalin tallentaminen vähentyy ja automaation hyödyntäminen lisääntyy. Samalla kirjanpitäjän kuukauden aikainen työkuorma tasautuu, koska asiakas ei toimita aineistoa kerralla vaan aineistoa syntyy sähköisen taloushallinnon ohjelmistoon automaattisesti sitä mukaa, kun tositteita kirjautuu. Kirjanpidon tarkastaminen ja täsmäyttäminen korostuvat, koska tätä kautta tunnistetaan poikkeustapaukset ja voidaan tehostaa automaatiota ohjaavia sääntöjä. (Helanto ym. 2013, 58.)

Laskentaosaamisen lisäksi yhä keskeisempään asemaan ovat nousemassa asiakasvalmiudet, sosiaaliset taidot, myyntitaidot, konsultointitaidot, kielitaito sekä toimialaosaami-

nen (TEM 2011, 38). Tradenomiliitto selvitti vuonna 2011 tekemässään tutkimuksessa työelämän näkemyksiä ja odotuksia tradenomikoulutukselta. Alla olevasta taulukosta 1 nähdään mitkä osaamisalueet arvioitiin vahvimmiksi ja mitkä heikoimmiksi. (TRALb.)

Taulukko 1. Näkemykset tradenomin osaamisesta. (TRALb.)

Vahvimmat osaamisalueet:	Heikoimmat osaamisalueet:
Kyky sopeutua työyhteisöön	Tradenomin laaja-alainen osaaminen alalta
Tietotekniikan hallinta	Pohja toimia asianomaisen alan asiantuntijatehtävissä
Vastuuntuntoisuus	Motivaatio ja mukautuminen
Hyvät tiimityötaidot	Innovatiivisuus
Kyky hankkia tietoa	
Hyvät vuorovaikutustaidot	

Kyselyn tuloksia verrattiin vuonna 2001 tehdyn vastaavan kyselyn tuloksiin ja eniten kehitystä tradenomien osaamisessa oli tapahtunut kansainvälisen toiminnan edellyttämässä valmiuksissa, esimiesvalmiuksissa, sitoutumiskyvyssä sekä paineensietokyvyssä (TRALb).

3.4 Kirjanpitäjän ohjelmisto-osaaminen

Vaikka tietotekniikan hallinta arvioitiin tradenomien vahvuuksiin Tradenomiliiton tutkimuksessa, nostaa Työ- ja elinkeinoministeriö sen yhdeksi kehittämiskohteeksi Taloushallintoalan toimialaraportissaan. Raportin mukaan osaamisen kehittäminen tilitoimistoalalla edellyttää sekä peruskoulutuksen monipuolistamista alalla että alan yritysten tukemista niiden sisäisissä henkilöstökoulutuksissa. Tietotekniikkavalmiuksien kehittämiseen ja kirjanpito-ohjelmien käyttöön järjestetään koulutusta ja panostus näihin seikkoihin nähdään tuovan yritykselle kilpailuetua. (TEM 2011, 38.)

Taloushallinnon tietojärjestelmäratkaisut voidaan luokitella kahteen pääryhmään: taloushallinnon erillisjärjestelmiin ja kokonaisvaltaisiin integroituihin ERP-järjestelmiin, jotka sisältävät yleensä myös taloushallinnon moduulit. Vaikka taloushallinto onkin hyvin vakioitua ja pitkälti säädeltyä, kullekin yritykselle parhaiten sopiva järjestelmä riippuu pitkälti yrityksen tilanteesta ja tarpeesta. Pienelle yritykselle riittääkin tavallisesti standardikirjanpito-ohjelma, jossa on tarvittavat perusosiot kuten asiakasrekisteri ja myyntilaskutus, osto-reskontra, pääkirjanpito sekä peruseräraportointi. Pankkiyhteys hoidetaan joko kirjanpito-ohjelman kautta tai pankin tarjoamalla palvelulla internetin kautta. Yrityskoon kasvaessa

laajenevat myös tarpeet. Keskisuurille ja suurille yrityksille löytyy näille tarkoitettuja kokonaisvaltaisia ERP-järjestelmiä, joihin voidaan implementoida laajasti eri liiketoimintaprosesseja. ERP eli Enterprise Resource Planning järjestelmät kattavat ainakin toiminnallisuudet myyntiin, tuotantoon, projektinhallintaan, henkilöstöhallintoon, logistiikkaan, materiaalihallintoon sekä taloushallintoon. Taloushallintomoduli on järjestelmässä erittäin keskeisessä asemassa, sillä taloushallinnon perustiedoissa määritellään suuri joukko ohjaustietoja kuten organisaatorakenne, tilikartta ja kustannuspaikkatiedot. (Lahti & Salminen 2014, 36-40.)

Digitaalisen taloushallinnon yleistymisen kannalta avainasemassa ovat uudet palvelumallit, joissa yritys voi käyttää tilitoimiston kanssa samaa sovellusta internetin välityksellä. Näitä internetselaimessa toimivia palveluita kutsutaan joko pilvipalveluiksi (*Cloud Service*) tai SaaS (*Software as a Service*) palveluiksi. Pilvipalvelu sopii hyvin taloushallintosovelluksiin ja käyttö yleistyy nopeasti varsinkin osana kokonaisprosessipalveluita ja ulkoistuksia. (Lahti & Salminen 2014, 45-47; Helanto ym. 2013, 35.) Pilvipalvelun etuna pidetään käytön vaivattomuutta: ohjelmisto ei vaadi asennuksia eikä suuria investointikustannuksia ja palveluntarjoaja huolehtii päivityksistä sekä ylläpidosta. Taloushallinnon pilvipalveluja on laajalti saatavana monilta ohjelmistotaloilta sekä tilitoimistoilta kuten esimerkiksi Visma Netvisor, Procountor, EmCe™, Lemonsoft ja Administer Oy:n eFina. (Visma c; Procountor; EmCe; Lemonsoft; Administer.)

Käymällä läpi Työ- ja elinkeinoministeriön TE-palvelut -sivuston avoimista työpaikoista löytyvät kirjanpitäjän paikat, saatiin koottua alla oleva taulukko 2, jossa koottuna työpaikkailmoituksissa useimmiten mainitut taloushallinto-ohjelmistot.

Taulukko 2. Ohjelmisto-osaamisvaatimukset työpaikkailmoituksissa (Mol).

Ohjelmisto:	Kuinka monta kertaa mainittiin:
Netvisor	6
Procountor	5
Tikon	4
Maestro	4
Fivaldi	3

Netvisor ja Procountor ohjelmistot mainittiin useimmiten kirjanpitäjän osaamisvaatimuksiksi tai niiden osaaminen katsottiin eduksi. Kaikissa työpaikkailmoituksissa ei mainittu nimeä yhtäkään ohjelmistoa, mutta seitsemässä toivottiin hakijalta hyvää taloushallinto-ohjelmistojen osaamista. Myös Microsoft Excelin osaaminen koettiin tärkeäksi ja se mainittiin viidessä ilmoituksessa. Joissakin työpaikkailmoituksissa mainittiin useampia ohjel-

mistoja, joiden hallintaa kirjanpitäjältä toivottiin, joten hyvät IT-aidot ja uusien ohjelmistojen oppiminen ovat kirjanpitäjälle tärkeitä ominaisuuksia.

4 Kyselytutkimus tilitoimiston kirjanpitäjille

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön tavoitetta ja kuvataan tutkimuksen menetelmävalinta sekä toteutustapa ja kohde. Lisäksi käydään läpi tutkimuksen aineisto, käytetyt analyysit sekä tutkimuksen luotettavuus. Luvun lopussa käydään läpi tutkimuksen tulokset.

4.1 Tutkimuksen tavoite ja menetelmävalinta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten, jos ollenkaan, taloushallinto-ohjelmistoja on käytetty ammattikorkeakoulujen kirjanpidon opetuksessa mukana. Tavoitteena oli myös selvittää, mitä ohjelmia ammattikorkeakouluissa on käytetty sekä mitä eri ohjelmia on työelämässä tullut vastaan. Tärkeää oli saada selville, minkälaiseksi opiskelijat ovat itse kokeneet ohjelmisto-osaamisensa, kun ovat siirtyneet työelämän pariin.

Opinnäytetyön empiirisessä tutkimuksessa haluttiin kerätä vastauksia mahdollisimman suurelta kohderyhmältä ja vastauksia haluttiin käsitellä numeerisesti. Näin ollen tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jota voidaan nimittää myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Kvantitatiivisella tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja kuvioiden avulla. Aineistosta pystytään selvittämään eri asioiden välisiä riippuvuuksia ja tuloksia pyritään yleistämään tutkittua havaintoyksikkö laajempaan joukkoon tilastollisen päättelyn keinoin. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla pystytään yleensä kartoittamaan olemassa oleva tilanne. (Heikkilä 2010, 16.) Kvantitatiivisen tutkimuksen aineisto voidaan myös hankkia jo olemassa olevista muiden keräämistä tilastoista, rekistereistä tai tietokannoista, mutta tämän opinnäytetyön tutkimusongelman perusteella aineisto päätettiin kerätä kohderyhmältä itse. Tutkimusmenetelmäksi valittiin survey-tutkimus, joka on suunnitelmallinen kysely- tai haastattelututkimus, joka perustuu tutkimusaineiston keräämiseen valmiiksi jäsennellyillä tutkimuslomakkeilla. Näin kerättyä aineistoa voidaan analysoida useilla eri menetelmillä. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 21.) Tutkimuslomake (liite 1) luotiin Webropol kyselytutkimustyökalulla. Netin kautta tehtävän kyselylomakkeen etuna on vastausten saannin nopeus sekä vastaamisen helppous. Haittapuolena on onnistuneen kyselylomakkeen suunnittelun vaikeus sekä vastaajien mahdollisuus jättää vastaamatta avoimiin kysymyksiin. (Heikkilä 2010, 19-20.)

4.2 Tutkimuksen aineisto

Tutkimuksessa haluttiin saada vastauksia ammattikorkeakouluopinnot suorittaneilta tai vielä opiskelevilta tradenomeilta, jotka työskentelevät kirjanpidon tehtävissä. Kohderyhmäksi saatiin Administer Oy:n kirjanpitäjät, jotka muodostivat tutkimuksen perusjoukon eli

populaation. Administer Oy on suomalainen, sähköisiin taloushallinnon palveluihin erikoistunut auktorisoitu tilitoimisto, jolla on 11 toimipistettä ympäri Suomen. Koska perusjoukko koostui 122:ta kirjanpitäjistä, lähetettiin kyselylomake heille kaikille eli tutkimus tehtiin kokonaistutkimuksena. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 29.)

Tutkimuslomakkeen laadinnassa lähdettiin liikkeelle pohtimalla tutkimusongelmaa sekä siihen liittyviä alakysymyksiä. Lomakkeen kysymykset pyrittiin laatimaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin näihin kysymyksiin. Tutkimuskysymyksiä laadittiin yhteensä 12 kappaletta, koska lomake haluttiin pitää yksinkertaisena ja lyhyenä mahdollisimman monen vastauksen saamiseksi. Lomakkeessa hyödynnettiin kolmea eri kysymystyyppiä: sekamuotoisia, asteikkomuotoisia sekä avoimia kysymyksiä. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu, mutta yleensä yksi on avoin vaihtoehto ”Muu, mikä?”, joka on hyvä lisätä silloin, kun on epävarmaa onko kysymyksiin annettu kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot (Heikkilä 2010, 52). Sekamuotoisilla kysymyksillä pyrittiin selvittämään mitä taloushallinnon ohjelmia vastaajat ovat opiskellessaan käyttäneet, mitä niillä on harjoiteltu ja mitä vastaajien mielestä olisi pitänyt harjoitella (kysymykset 3-5). Lisäksi lomakkeen lopussa kysyttiin, minkälaista osaamista vastaaja toivoisi työelämäänsä siirtyvältä tradenomilta löytyvän (kysymys 12).

Tutkimuslomakkeelle tehtiin vain yksi avoin kysymys, jolla haluttiin antaa vastaajalle tilaisuus mainita vielä erikseen jotakin muuta, mitä hänen mielestään olisi koulussa kannattanut ohjelmistoilla harjoitella (kysymys 6). Tämä avoin kysymys haluttiin lisätä lomakkeelle sen takia, että varmistettiin vastaajan mahdollisuus antaa mielipiteensä tutkimuksen kannalta oleelliseen kysymykseen. Avoimet kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia silloin, kun vastausvaihtoehtoja ei tunneta tarkkaan etukäteen. Toisaalta avointen kysymysten käsittely on työlästä ja ne houkuttelevat vastaamatta jättämiseen (Heikkilä 2010, 49). Tämän takia kyselytutkimukseen ei päätynyt kuin yksi avoin kysymys.

Tutkimuslomakkeella esitettiin neljä eri väittämää, joilla haluttiin selvittää vastaajan mielipidettä kirjanpidon opettamiseen taloushallinnon ohjelmistoilla (kysymykset 7-10). Väittämät esitettiin suljettujen kysymysten muodossa ja niihin otettiin kantaa asteikkotyyppisin vastausvaihtoehdoin. Vastausvaihtoehdoina käytettiin Likertin 5-portaista asenneasteikkoa, jonka ääripäät olivat *täysin samaa mieltä* ja *täysin eri mieltä*. Asenneasteikkojen käytämisen etuna on, että niiden avulla saadaan paljon tietoa vähään tilaan, mutta haittapuolena on, ettei vastauksista voi päätellä mikä painoarvo vastauksilla on vastaajalle ollut. (Heikkilä 2010, 52-53.)

Vastaajista kerättiin taustatiedoiksi (kysymykset 1-2) ammattikorkeakoulu, jossa vastaaja on opiskellut sekä valmistumisvuosi tai tieto siitä, että vastaaja opiskelee edelleen. Näiden kysymysten tarkoituksena oli selvittää onko eri ammattikorkeakoulujen välillä eroja.

Ennen kyselylomakkeen lähettämistä opinnäytetyön ohjaaja katselmoi kysymykset läpi ja lomaketta muokattiin palautteen perusteella. Muokkauksen jälkeen kyselylomaketta testasivat kaksi ulkopuolista henkilöä, joista toisella oli kymmenien vuosien kokemus rahoitus-alalta ja toisella pitkä tekniikan alan kokemus. Näin saatiin varmuus tutkimuslomakkeen ymmärrettävyydestä, toiminnasta ja yksiselitteisyydestä. Linkki kyselytutkimukseen lähetettiin sähköpostilla saatekirjeen (liite 2) mukana Administer Oy:n kirjanpitäjien ryhmäsähköpostiosoitteen kautta. Vastausaikaa annettiin 1,5 viikkoa.

4.3 Aineiston analysointi ja tutkimuksen luotettavuus

Kyselyyn tuli 28 vastausta, jolloin vastausprosentiksi tuli 23. Yksi vastaaja jouduttiin kuitenkin poistamaan väärän koulutustaustan takia, jolloin vastausprosentiksi tuli 22. Nämä vastausprosentit laskettiin kaikkien kyselyn saaneiden kirjanpitäjien lukumäärästä. Tutkimus oli rajattu koskemaan vain tradenomiksi opiskelevia ja jo valmistuneita, mutta tiedossa oli, etteivät kaikki Administer Oy:n kirjanpitäjät omanneet tätä taustaa. Heidän tarkkaa lukumääräänsä ei kuitenkaan ollut saatavilla, joten kyselytutkimus päätettiin lähettää kaikille ja saatekirjeessä kerrottiin kenelle tutkimus oli tarkoitettu. Näin ollen todellisuudessa vastausprosentti oli vieläkin suurempi. Koska tradenomitaustaisten kirjanpitäjien määrää ei tiedetty etukäteen, ei voitu myöskään ennakoida ja ottaa huomioon mahdollista katoa eli kyselytutkimuksen vastaamatta jättämistä. Näin ollen ei pystytty myöskään varmistamaan, että otoskoko olisi riittävän suuri. Liian pienellä otoskoolla tuloksista tulisi sattumanvaraisia. (Heikkilä 2010, 30.)

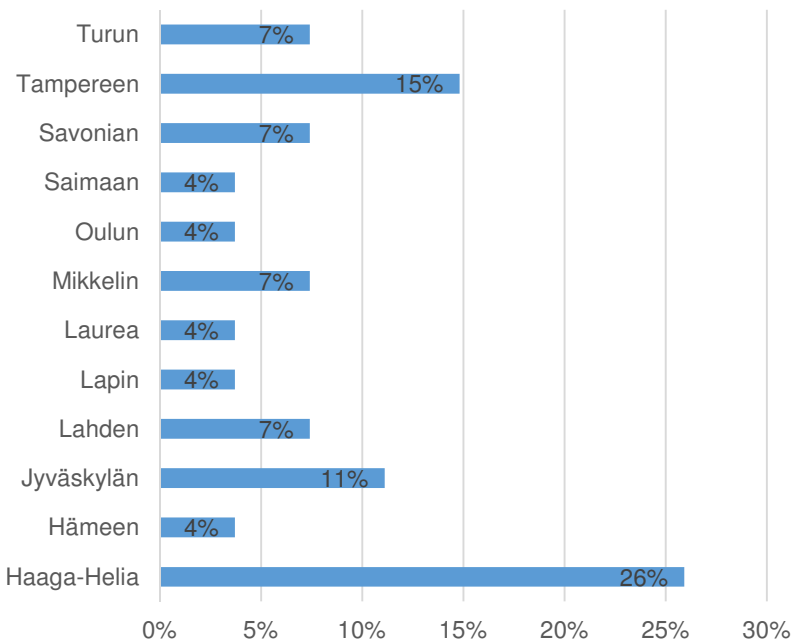
Tutkimustuloksia analysoitiin lähinnä Webropol ohjelmaa sekä Exceliä apuna käyttäen. Webropolista saatiin ajettua peruseräraportti, jota muokkaamalla tuloksista saatiin halutun kaltaisia taulukoita ja vertailuja tulosten analysointiin. Jokaisesta kysymyksistä muodostettiin Excelillä joko pylväs- tai palkkikaaviot, jotka havainnollistavat kerätyn aineiston sisältöä. Lähes kaikkien kysymysten kaaviot lisättiin opinnäytetyön kappaleeseen 4.4. *Tulokset*. Kaavioissa näkyvät tulosten arvot prosentteina sekä kaavion akseleilla että palkkien tai pylväiden kohdalla. Webropol ohjelmalla tehtiin myös ristiintaulukointia, jotta nähtäisiin oleellisia eroja vastausryhmien välillä. Lisäksi hyödynnettiin Webropolin TextMining työkalua, jolla pystyttiin analysoimaan avoimeen kenttään annettuja vastauksia. Tätä hyödynnettiin mm. analysoitaessa mitä ohjelmistoja vastaajat olivat työurallaan käyttäneet.

Tutkimus on silloin onnistunut, jos sen avulla saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tieteellisen tutkimuksen luotettavuuskysymyksiä onkin syytä pohtia jo suunnitteluvaiheessa, sillä tutkimuksen luotettavuutta ei voida enää jälkikäteen parantaa. Hyvän kvantitatiivisen tutkimuksen perusvaatimuksiin kuuluvat olennaisesti reliabiliteetti ja validiteetti käsitteet, joita tulee käyttää luotettavuuden varmentamiseen. (Heikkilä 2010, 29; Kananen 2010, 128.) Validiteetti eli pätevyys tarkoittaa sitä, että tutkimus mittaa juuri sitä mitä sen pitikin mitata. Kyselytutkimuksissa validiteettiin vaikuttaa ensisijaisesti se, miten onnistuneesti kysymykset on laadittu ja saadaanko niiden avulla vastaus tutkimusongelmaan. Validius liittyy aina käytettyyn teoriaan ja sen käsitteisiin. Tässä tutkimuksessa kysymykset muodostettiin tietoperustan pohjalta, jolloin ne vastasivat mahdollisimman tarkasti teoriaosuudessa esitettyihin käsitteisiin ja näin tutkimuksen sisäisestä validiteetista muodostui hyvä. (Heikkilä 2010, 186.) Validiteettia pyrittiin myös parantamaan tekemällä kyselylomakkeesta mahdollisimman yksinkertainen ja ymmärrettävä mm. käyttämällä valmiita vastausvaihtoehtoja sekä testaamalla lomaketta ulkopuolisilla henkilöillä toimivuuden ja ymmärrettävyyden varmistamiseksi. Suurin osa lomakkeen kysymyksistä oli sekamuotoisia, jolloin vastaajan oli helppo valita annetuista vaihtoehdoista oikea vaihtoehto ja tulosten tarkastelu ja vertailu olisi helpompaa. Avoin vaihtoehto kysymysten lopussa varmisti sen, että jokainen vastaaja sai antaa juuri sen vastauksen, jonka halusi, jos valmiissa vaihtoehdoissa ei ollut sopivaa. Aineiston keräämiseen liittyy myös systemaattisen virheen mahdollisuus, jonka vaikutus ei vähene otoskoon kasvaessa ja jonka suuruutta on vaikea arvioida. Vastaajien kato aiheuttaa usein tuloksiin vääristymää, joka voi olla systemaattista. (Heikkilä 2010, 186.) Tässä tutkimuksessa validiteettia heikentää mahdollisen kadon osuus ja se ettei sen määrää pystytty selvittämään. Survey-tutkimuksiin liittyy myös valehtelun tai muistivirheen aiheuttamat satunnaisvirheet, jotka eivät ole niin vakavia kuin systemaattiset virheet. Tässä tutkimuksessa muistivirheillä voi olla jonkin verran vaikutusta, sillä osalla vastaajista opiskeluaajoista oli vuosia aikaa ja se kuinka tarkasti he muistivat esimerkiksi tehtyjä harjoituksia voi olla kyseenalaista. Muistivirheet heikentävät tutkimuksen reliabiliteettia (Heikkilä 2010, 187.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten tarkkuutta eli mittauksen kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Jos tutkimus toistettaisiin, saataisiin samat tulokset eli tutkimustulokset olisivat siis pysyviä. Uusintamittaus onkin ainoa keino varmistaa tutkimuksen reliabiliteetti, jolloin reliabiliteetti määritellään kahden riippumattoman mittauksen korrelaatioksi. Käytännössä uusintamittauksen tekeminen on vaikeaa mm. taloudellisista syistä tai aikataulullisista syistä, niin kuin tämänkin tutkimuksen kanssa. Lisäksi tutkittava ilmiö voi muuttua ajan kuluessa, jolloin uusintamittauskaan ei takaa tutkimuksen reliabiliteettia. (Heikkilä 2010, 187; Kananen 2010, 129.)

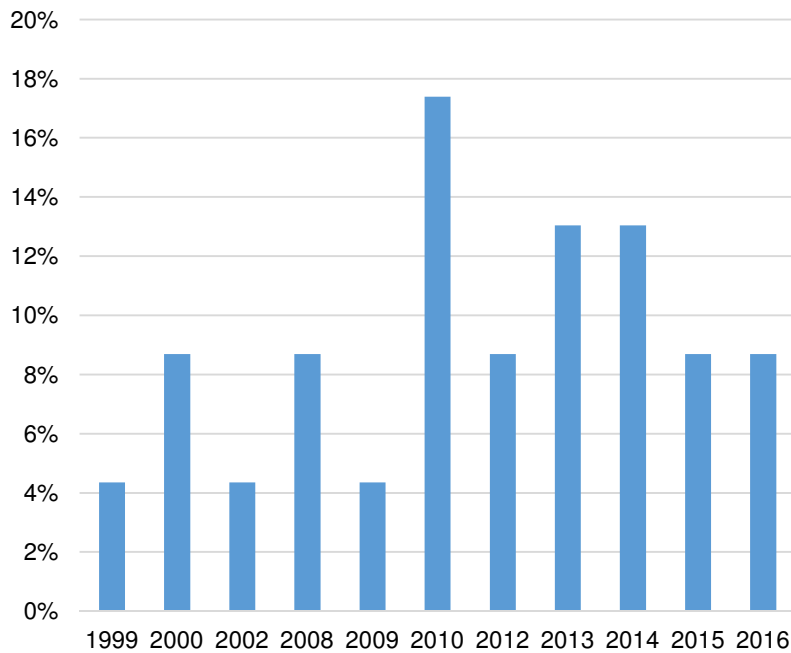
4.4 Tulokset

Tutkimuksen taustatiedoiksi vastaajilta kysyttiin ammattikorkeakoulua, jossa he opiskelivat sekä valmistumisvuotta. Tutkimukseen saatiin 28 vastausta, joista yksi ei sopinut tutkimuksen kohderyhmään koulutustaustastaan johtuen: vastaaja ilmoitti opiskelleensa Mercuria Business Schoolissa, joten tämän vastaajan vastaukset poistettiin tuloksista. Lisäksi yksi vastaaja ilmoitti käyneensä Pirkanmaan ammattikorkeakoulun. Tämä vastaaja lisättiin Tampereella opiskelleiden määrään, sillä Pirkanmaan amk yhdistyi Tampereen ammattikorkeakouluun vuonna 2010. Suurin osa vastaajista eli 26 % ilmoitti opiskelleensa Haaga-Heliassa (kuvio 4). Toiseksi eniten oli Tampereen ammattikorkeakoulun käyneitä 15 prosentin osuudella. Alla olevasta kuviosta 4 nähdään, että vastaajat olivat opiskelleet monella eri paikkakunnalla, joten tutkimukseen saatiin näkemyksiä kattavasti koko Suomen alueelta.

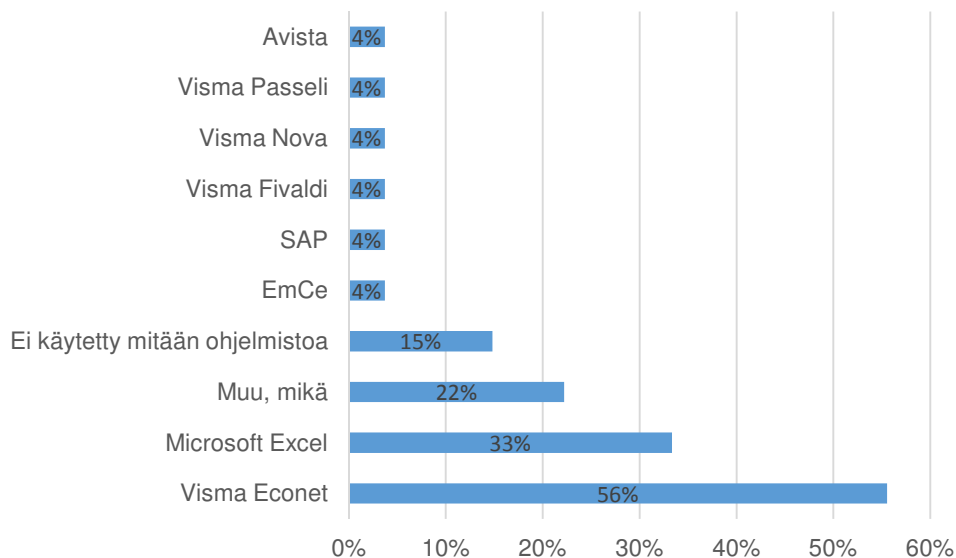
Kuvio 4. Ammattikorkeakoulut, joissa vastaajat opiskelivat / opiskelevat. (n=27)

Neljä vastaajaa ilmoitti opiskelujensa olevan vielä kesken. Lopuista vastaajista 70 % oli valmistunut vuonna 2010 tai sen jälkeen, joten heiltä saadut vastaukset ja näkemykset ovat suhteellisen tuoreita ja kuvaavat ammattikorkeakouluissa vallitsevia käytäntöjä ajantasaisesti (kuvio 5).

Kuvio 5. Valmistumisvuosi (n=23)

Taustatietojen jälkeen lomakkeella kysyttiin tietoja vastaajien ulkoisen laskentatoimen opinnoista. Ensimmäisenä kysyttiin, mitä ohjelmistoa laskentatoimen opinnoissa käytettiin. Vaihtoehtoiksi annettiin suoraan yleisimpiä ohjelmistoja sekä vaihtoehdot *Ei käytetty mitään ohjelmistoa* ja *Muu, mikä*, jossa oli vapaa kenttä vastaamista varten. Vastaajien oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja ja kuviosta 6 nähdään, miten kaikki vastaukset jakautuivat.

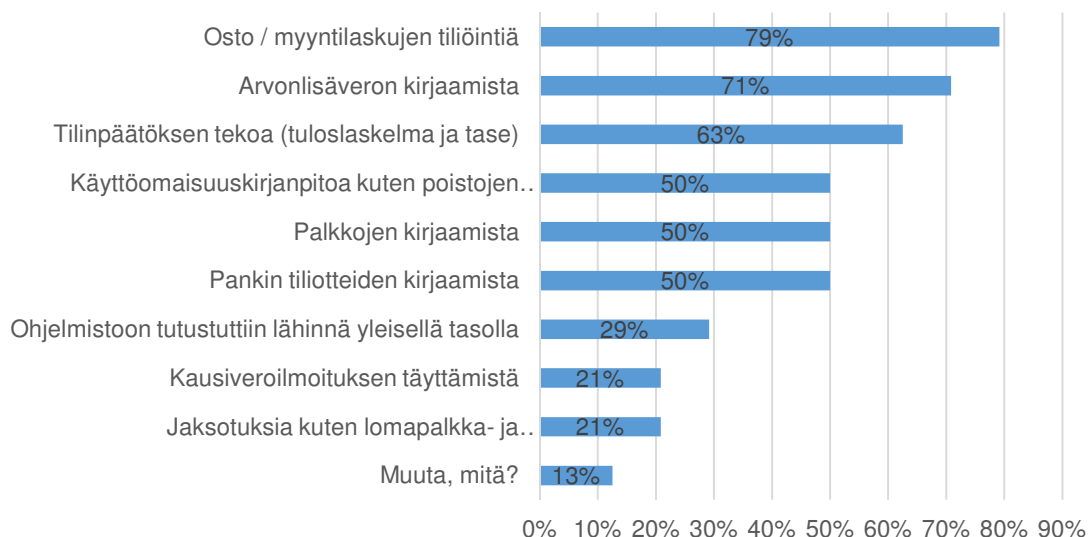
Kuvio 6. Kursseilla käytetyt ohjelmistot (n=27)

Muu, mikä -vaihtoehto valittiin yhteensä 10 kertaa, joista kahdessa kommentissa mainittiin Econet. Nämä vastaukset lisättiin alla olevassa kuviossa muihin Econet vastauksiin. Lisäksi kertaalleen mainittiin EmCe sekä Avista, jotka myös lisättiin kuvioon. Jäljelle jääneet 6 vastausta olivat joko kommenteiltaan tyhjiä tai sitten vastaaja ei muistanut käyttämässä ohjelmaa. Vaihtoehto *Ei käytetty mitään ohjelmistoa* sai yhteensä 4 raksia. Koska vastaaja tässä kysymyksessä oli 27, voidaan todeta, että 15 prosenttia vastaajista ei käyttänyt ulkoisen laskentatoimen opinnoissaan mitään ohjelmistoa. Webropol ohjelmalla tehtiin ristiintaulukointi näistä vastaajista ja saatiin selville, että vastaajat olivat opiskelleet Lahden, Savonian, Tampereen ja Turun ammattikorkeakouluissa. Selvästi eniten valintoja sai Visman Econet ohjelmisto, jota oli käyttänyt opinnoissaan 56 % vastaajista. Toiseksi eniten valintoja sai Microsoft Excel, joka on taulukkolaskenta eikä varsinainen taloushallinnon ohjelmisto. Tämä vaihtoehto haluttiin kuitenkin sisällyttää kysymykseen, koska MS Exceliä käytetään laajalti monissa toimintaympäristöissä.

Webropol ohjelman vertailutyökalulla verrattiin Visma Econet ohjelmistoa ja sitä missä ammattikorkeakouluissa sitä on käytetty. 39 % vastauksista tuli Haaga-Helian opiskelijoilta ja toiseksi eniten, 23 %, Jyväskylässä opiskelleilta. Haaga-Heliassa oli käytetty myös eniten MS Exceliä (33 %) ja toiseksi eniten Exceliä oli käytetty (25 %) Mikkelissä.

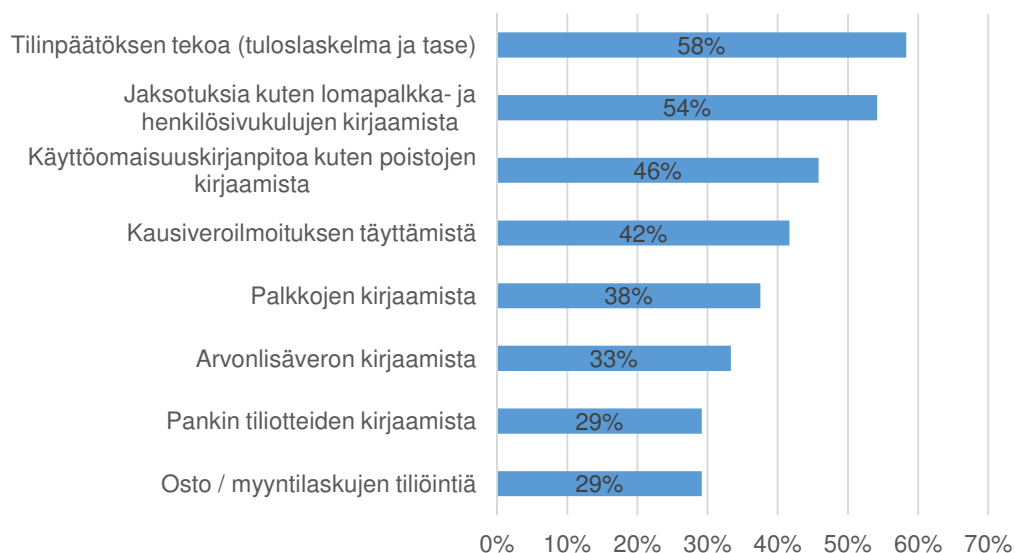
Jotta saatiin tarkennettua laskentatoimen opintojen sisältöä, vastaajilta kysyttiin mitä eri kirjanpidon asioita ammattikorkeakouluissa oli ohjelmistoilla harjoiteltu. Kysymykseen oli laadittu 9 eri suljettua vaihtoehtoa sekä avoin kenttä *Muuta, mitä*, jotta vastaajalla oli mahdollisuus antaa täsmälleen haluamansa vastaus. Seuraavalla sivulla olevasta kuviossa 7 on nähtävissä miten vastaukset jakautuivat. Vastaajalla oli mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja. *Muuta, mitä* -kohtaan tuli kolme vastausta, joista kaksi ei muistanut mitä asioita oli harjoiteltu. Kolmannessa kommentissa mainittiin konsernitilinpäätöksen perustan harjoittelu.

Osto / myyntilaskujen tiliointiä oli harjoiteltu eniten ja sen valitsi 79 % vastaajista. Lähes yhtä moni vastaajista (71 %) valitsi arvonlisäveron kirjaamisen ja tilinpäätöksen teon (63 %). Pankin tiliotteiden, palkkojen ja poistojen kirjaamista oli kutakin harjoitellut puolet vastaajista. Kaikki kysymyksessä annetut vaihtoehdot tulivat useamman kerran valituiksi, mutta silti lähes 30 prosenttia vastaajista valitsi vaihtoehdon *Ohjelmistoon tutustuttiin vain yleisellä tasolla*.

Kuvio 7. Ammattikorkeakouluissa ohjelmistoilla harjoitellut asiat (n=24)

Seuraavaksi lomakkeella pyrittiin saamaan vastaajien omien kokemusten pohjalta näkemyksiä siihen, mitä kaikkea ammattikorkeakouluissa olisi ollut hyvä ohjelmistoilla harjoitella. Viidennessä kysymyksessä annettiin vastaajalle samat suljetut vaihtoehdot kuin edellisessäkin kysymyksessä ja vastaajalla oli jälleen mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja. Tilinpäätöksen tekeminen nähtiin tärkeäksi ja sen valitsikin 58 % vastaajista (Kuvio 8). Myös jaksotusten kuten lomapalkka- ja henkilösivukulujen kirjaaminen sai paljon kannatusta.

Kuvio 8. Mitä kirjanpidon asioita olisi ohjelmistoilla pitänyt harjoitella (n=24)

Vastaajien haluttiin kuitenkin pohtivan tätä aihetta vielä enemmän, jotta esille voisi nousta sellaisiakin asioita, joita tutkimuksen laatijalle ei ollut tullut mieleen. Kuudennessa kysy-

myksessä kysyttiin tulisiko vastaajalle vielä mieleen jotakin, mitä koulussa olisi kannattanut harjoitella. Kysymys oli tämän lomakkeen ainoa täysin avoin kysymys ja siihen saatiin 8 vastausta. Tähän kohtaan olisi toivottu enemmänkin vastauksia, mutta kysymyksestä ei silti haluttu tehdä pakollista, jotta kyselyyn vastaamista ei jätettäisi kesken avoimen kysymyksen takia.

Avoimista vastauksista yleisimpänä aiheena nousivat esille ohjelmistojen osaamisen tärkeys ja se kuinka yhdenkin ohjelmiston tunteminen edesauttaa jonkin toisen ohjelmiston oppimista. Ohjelmisto-osaamisen tärkeydestä mainittiin 50 prosentissa vastauksista ja taulukossa 3 on lueteltu suoria lainauksia vastauksista.

Taulukko 3.

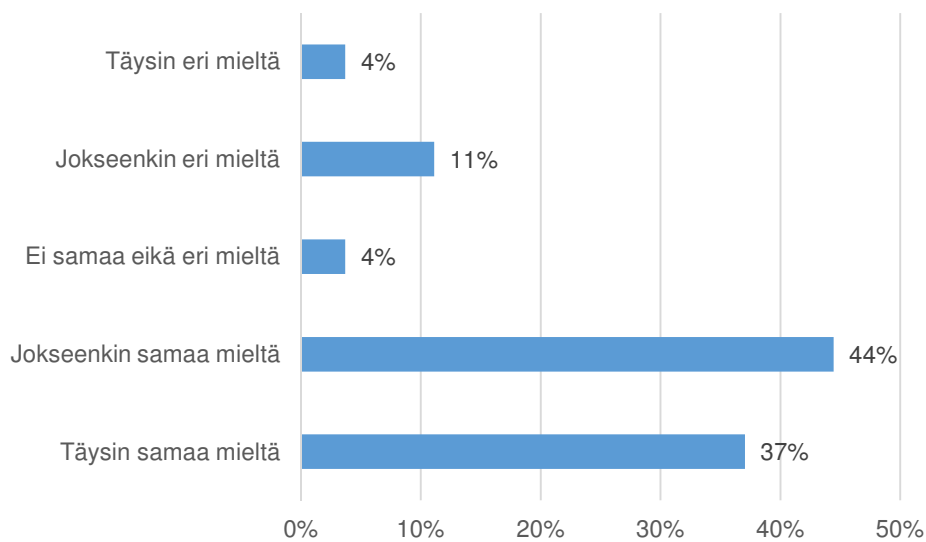
"Työelämässä ei enää tiliristikoita kirjoitella ja aluksi voikin olla haasteellista ymmärtää miten päin kirjaukset ohjelmistolla menevät. Myös yleinen ohjelmistojen sisältö rakenne on usein eri ohjelmistoilla kuitenkin samanlainen, joten jos hallitsee yhden niin oppii myös muut helpommin."
"Nykypäivän taloushallintoa ei tehdä ilman ohjelmistoja, joten koulussa niihin pitäisi saada ensikosketus ja mahdollisuus harjoitella."
"Kun osaa käyttää yhtä kirjanpito-ohjelmaa, on uusien ohjelmien opettelu jatkossa helpompaa, kun on jonkinlainen näkemys asiasta miten ne yleensä toimivat."
"Olisi ollut hyvä, jos olisi päässyt testaamaan erilaisia ohjelmistoja ja saanut näistä edes vähän kokemusta."

Vastausten perusteella monipuolisten kirjausten tekeminen ohjelmistoilla sai myös kannatusta: *"..mielestäni kaikkia edellä mainittuja (kuvion 8:n vaihtoehtoja) olisi hyvä harjoitella koulussa jotta työharjoittelussa olisi pohjalla jotain muutakin kuin pelkkää teoriatietoa asioista"* sekä *"...olisi hyvä tehdä myös ohjelmistolla useampia kirjauksia, jotta hahmottaa debet ja kredit kirjausten vaikutukset."* Yhdessä vastauksessa mainittiin, että asioita käytiin ylipäättään liian pintapuolisesti läpi.

Viranomaisilmoitusten tekeminen mainittiin kerran sekä *"...kausiveroilmoituksiakaan en muista tehneeni, vaikka olisi ollut hyödyksi."* Lisäksi täsmäytysten ja jaksotusten tekeminen mainittiin. Yhden vastaajan mielestä olisi hyvä, jos *"... harjoitusohjelmistoja olisi eri alv-kirjausperiaatteilla eli brutto tai nettokirjauksilla, joten näiden ero tulisi selväksi."* Saman vastaajan mielestä olisi myös hyvä, että koulussa käytäisiin läpi edes teoriasolla integraatioista, eli tietojen siirtämisestä ohjelmasta toiseen, johtuvia tilanteita sekä mahdollisia virheitä.

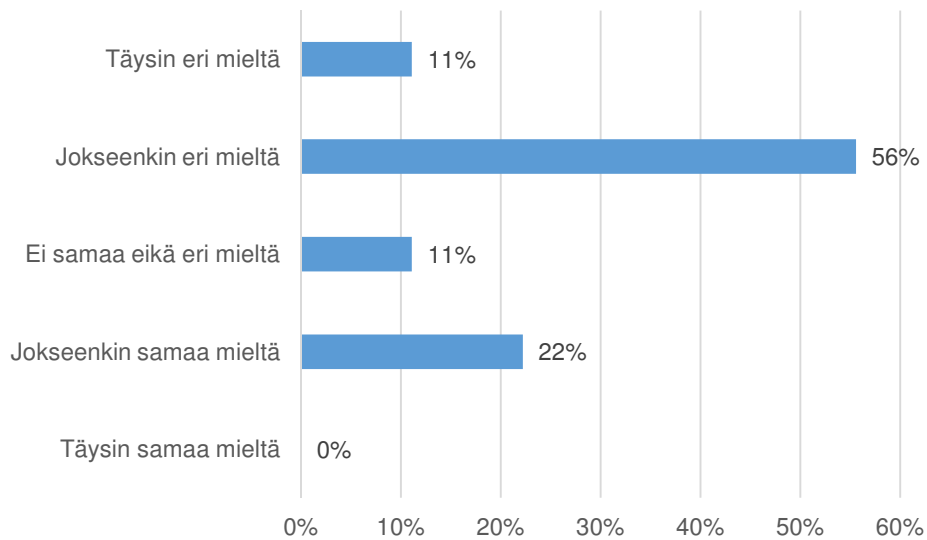
Tutkimuslomakkeen kysymykset 7-10 oli muotoiltu väittämiksi, joihin oli annettu suljetut vastausvaihtoehdot Likertin 5-portaisen asenneasteikon mukaan. Väittämällä haluttiin saada selville, mitä mieltä vastaajat olivat ohjelmistojen käytöstä opetuksessa sekä omasta ohjelmisto-osaamisestaan. Väittämän *Mielestäsi on tärkeää harjoitella kirjanpidon asioita taloushallinnon ohjelmistolla* (kysymys 7) vastaukset olivat varsin yksiselitteiset: 93 % vastaajista oli väitteen kanssa täysin samaa mieltä ja loput 7 % jokseenkin samaa mieltä.

Kysyttäessä vastaajien mielipidettä kirjanpidon harjoitteluun ns. paperilla, vastauksiin tuli enemmän hajontaa (kuvio 9), mutta silti 81 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Ainoastaan 4 % vastaajista oli sitä mieltä, ettei paperilla harjoittelu ollut lainkaan tärkeää.

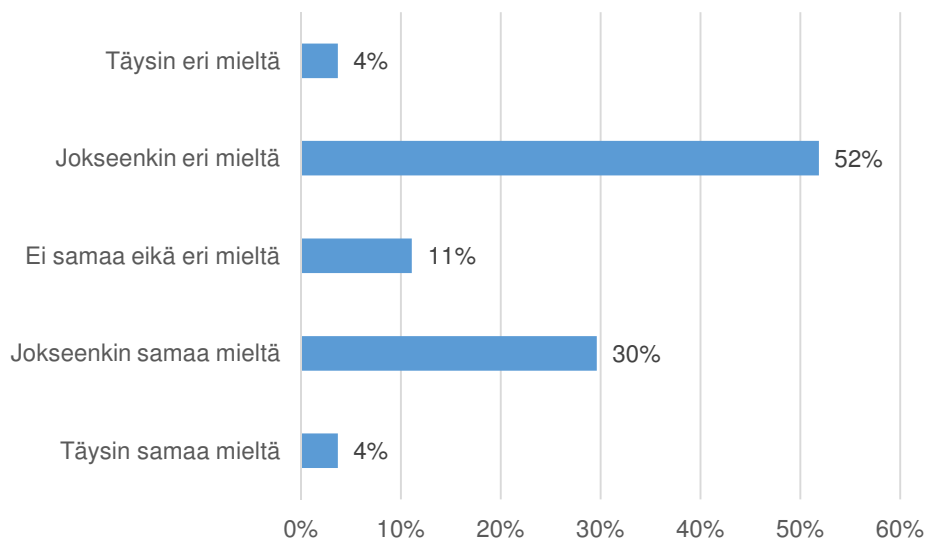
Kuvio 9. Kysymys 8: Mielestäsi on tärkeää harjoitella kirjanpidon asioita ns. ”perinteisesti paperilla”. (n=27)

Väitteen *Ulkoisen laskentatoimen opintoihin sisältyi riittävästi ohjelmisto-opetusta* kanssa vastaajat olivat selkeästi eri mieltä. Kuviosta 10 nähdään, että 56 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin eri mieltä ja 11 % jopa täysin eri mieltä.

Kuvio 10. Kysymys 9: Ulkoisen laskentatoimen opintoihin sisälty mielestäsi riittävästi ohjelmisto-opetusta (n=27)

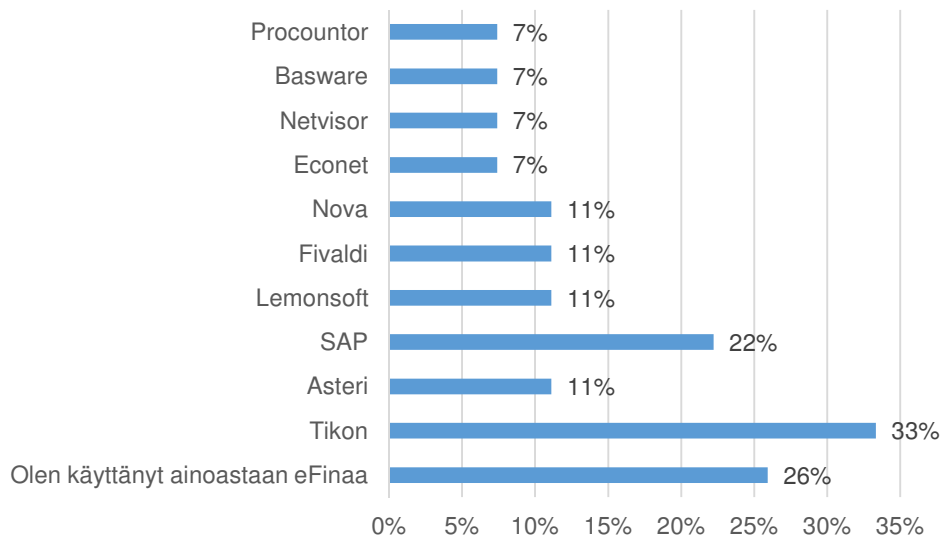
Viimeisen väittämän tarkoitus oli saada vastaajien näkemys siitä millainen heidän ohjelmisto-osaamisensa oli työelämään siirtymisen hetkellä (kysymys 10). Väitteessä kysyttiin oliko oma osaamisen taso heidän mielestään riittävällä tasolla. Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että osaamisen taso ei ollut riittävällä tasolla (kuvio 11). Kuitenkin 30 % vastaajista oli väitteen kanssa jokseenkin samaa mieltä, eli osaaminen oli kutakuinkin riittävällä tasolla.

Kuvio 11. Kysymys 10: Ohjelmisto-osaamisesi oli mielestäsi riittävällä tasolla työelämän vaatimuksiin nähden, kun siirryit työelämään. (n=27)

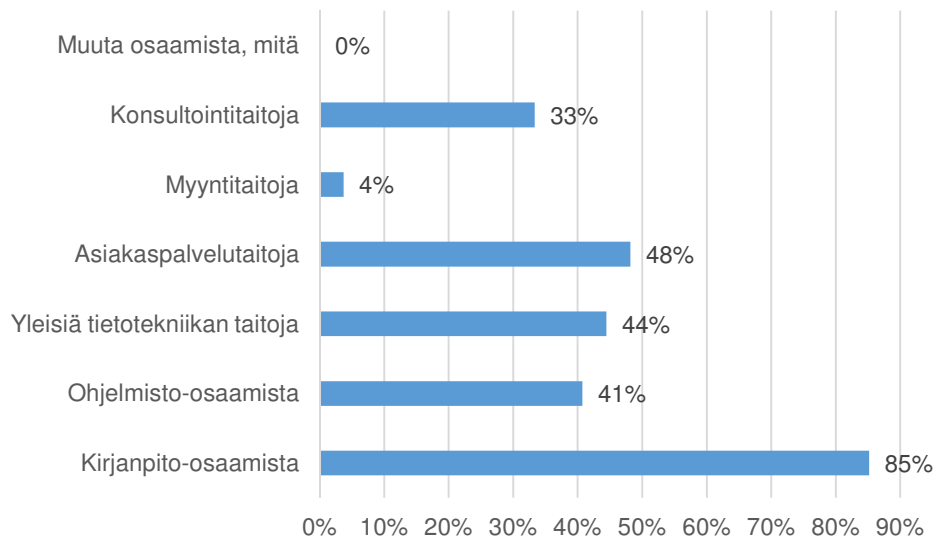
Vastaajilta kysyttiin mitä eri taloushallinnon ohjelmistoja he ovat työuransa aikana eFinan lisäksi käyttäneet. eFina on Administer Oy:n itse kehittämä ja ylläpitämä taloushallinto-

ohjelmisto, jota ei ole käytössä missään muualla. Vastaajista 7 oli käyttänyt ainoastaan eFinaa työelämässään, mikä on 26 % vastaajista. Jos vastaaja oli käyttänyt jotakin muuta ohjelmistoa eFinan lisäksi, oli kysymyksessä avoin kenttä vastausta varten. Alla olevasta kuviosta 12 on nähtävillä mitkä eri ohjelmistot saivat eniten mainintoja. Eniten vastaajat olivat käyttäneet Tikonia (33 %) ja SAP ohjelmistoa (22 %). Lisäksi oli monta muutakin ohjelmistoa, jotka saivat yhden maininnan, mutta ne jätettiin tästä kuviosta pois.

Kuvio 12. Mitä eri taloushallinnon ohjelmistoja on käytetty työuran aikana. (n=27)

Viimeiseksi haluttiin saada vastaajilta, joilla oli jo kokemusta työelämästä ja kirjanpidon tehtävistä, näkemystä siitä, millaista osaamista he toivoisivat työelämään siirtyvän tradenomin omaavan. Kysymyksessä oli mahdollista valita kolme mielestään tärkeintä vaihtoehtoa. Kuviosta 13 nähdään, mitä vaihtoehtoja vastaajat valitsivat eniten. Selkeästi eniten tradenomilta toivottiin enemmän varsinaista substanssi- eli kirjanpito-osaamista. 85 % vastaajista valitsi tämän vaihtoehdon. Seuraavana tulivat asiakaspalvelutaidot (48 %) sekä yleiset tietotekniikan taidot (44 %). Enemmän ohjelmisto-osaamista toivoi 41 % vastaajista. Myyntitaitoja ei kuitenkaan kaivannut lisää kuin 4 % vastaajista.

Kuvio 13. Tradenomilta toivottava osaaminen. (n=27)

5 Pohdinta

Tutkimustuloksista saatiin näkemyksiä useista eri ammattikorkeakouluista ympäri maan, vaikkakin joidenkin ammattikorkeakoulujen osuus tuloksissa oli vähäinen. Yli neljännes näkemyksistä tuli Haaga-Helia ammattikorkeakoulun käyneiltä. Haaga-Helian painottumista tuloksissa voi selittää se, että Administer Oy on Haaga-Helian yhteistyökumppani ja tarjoaa mm. harjoittelupaikkoja Haaga-Helialaisille. Näin ollen heitä on myös Administerissa töissä suhteellisesti enemmän.

Tutkimuksen vastausprosentiksi tuli 22, jota voidaan pitää kohtuullisen hyvänä ja jopa jonkin verran parempana kuin mihin opinnäytetöissä tyyppillisesti päästään. Kuitenkin vastaajien määrä oli vain 27, joten tuloksista tehtäviä johtopäätöksiä kannattaneen pitää enemmänkin suuntaa antavina. Tutkimustulosten relevanttiteuten voidaan myös olla tyytyväisiä. Tutkimukseen vastanneista jo valmistuneista 70 % oli valmistunut vuonna 2010 tai sen jälkeen. Lisäksi 15 % vastaajista oli edelleen koulussa, joten näin ollen vastaajien näkemyksiä voidaan pitää varsin ajankohtaisina.

Tutkimuksen mukaan taloushallinnon ohjelmistoja oli käytetty melko hyvin ammattikorkeakoulujen laskentatoimen opinnoissa mukana. Ainoastaan 15 % tutkimukseen osallistuneista oli sellaisia, jotka eivät olleet opiskeluissaan käyttäneet mitään taloushallinnon ohjelmistoa. Eniten amk opinnoissa oli käytetty Econet ohjelmistoa, jonka suuri osuus vastauksissa selittyy niin ikään Haaga-Helialaisten suurella osuudella. Econet ohjelmisto on ollut Haaga-Heliassa käytössä, vaikkakin vuoden 2015 aikana on siirrytty EmCen käyttöön. Kuitenkaan työelämän puolella Econet ohjelma ei ollut käytetyimpien ohjelmistojen joukossa. Eniten työelämässä oli käytetty Tikonia, jota ei vastaavasti ollut käyttänyt yksikään vastaajista opinnoissaan. Opinnoissa ja työelämässä käytettyjen ohjelmistojen vertailuun vaikuttaa myös osin se, että kaikki vastaajat käyttävät työssään eFinaa. Neljännes vastaajista ei nimittäin ollut työskennellyt missään muualla kuin Administerilla, joten eFina on ainoa ohjelmisto, jota he ovat työelämässään käyttäneet. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että opinnoissa ei käytetty sellaisia ohjelmistoja, joihin vastaajat olisivat työssään törmänneet. Näin ollen he eivät saaneet suoraa hyötyä tietyn ohjelmiston osaamisesta. Tutkimuksen avoimien vastausten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että sillä mitä ohjelmistoa opinnoissa oli käytetty, ei koettu olevan niin suurta merkitystä, koska yhdenkin taloushallinto-ohjelmiston osaaminen edesauttaa ja helpottaa jonkin toisen ohjelmiston oppimista.

Kirjanpidon asioita oli harjoiteltu ohjelmistoilla melko kattavasti opintojaksojen, varsinkin perusopintojen, sisältöihin nähden. Tutkimustuloksien perusteella nähtiin kuitenkin tärke-

ämmäksi harjoitella vaikeampia kirjanpidon asioita kuin ns. yksikertaisempia perusasioita. Tärkeimpänä harjoiteltavana asiana pidettiin tilinpäätöksen tekoa sekä jaksotusten kuten lomapalkka ja henkilösivukulujen sekä poistojen kirjaamista. Vähiten kannatusta sai tiliöintien harjoittelu, vaikka juuri osto- ja myyntilaskujen tiliöintejä oli harjoiteltu opinnoissa eniten. Osin tämä voi selittyä sillä, että vastaajat, jotka olivat jo tehneet kirjanpitäjän töitä, näkivät tarvitsevansa nyt enemmän apuja vaikeampien asioiden kuin perusteiden osaamisen kanssa, joten tämä puoli korostui myös nyt annetuissa vastauksissa.

Tutkimuksessa nousi selkeästi esille se, että kirjanpitoa on syytä harjoitella ohjelmistoilla jo opintojen kuluessa, koska sähköinen taloushallinto on vahvasti nykypäivää eikä kehitys ole lähelläkään loppumista. Työ- ja elinkeinoministeriö nosti tietotekniikan hallinnan yhdeksi tulevaisuuden kehityskohteista (TEM 2011, 38). Tutkimuksen tuloksista voidaan vetää samansuuntainen johtopäätös, sillä vastaajat olivat selkeästi sitä mieltä, ettei heidän ohjelmisto-osaamisensa ollut riittävällä tasolla työelämään siirryttäessä eikä heidän opintoihinsa sisältynyt riittävästi ohjelmisto-opetusta. Näkemys on sinällään mielenkiintoinen, sillä kuitenkin 85 % vastaajista oli käyttänyt opinnoissaan jotain ohjelmistoa. Taloushallinto-ohjelmistojen käyttö kirjanpidon opetuksessa on siis vähintäänkin perusteltua ja niiden käyttöä tulisi pikemminkin lisätä entisestään, jotta osaamisesta tulisi vielä syvällisempää.

Myöskin Romppasen tekemän opinnäytetyön mukaan sähköisiä järjestelmiä ja työvälineitä tulisi ottaa enemmän käyttöön taloushallinnon opetuksessa. Toisaalta tärkeänä kuitenkin pidettiin sähköistymisen lisääntymisestä huolimatta säilyttää opetuksessa perusteiden ja perusasioiden ymmärrys. (Romppanen 2015, 32.) Sama näkemys nousi esille myös tässä tutkimuksessa. Kirjanpidon harjoittelua ”perinteisesti paperilla” piti edelleen tärkeänä selkeä enemmistö vastaajista, joten vaikka taloushallinto-ohjelmistojen osaaminen on olennaista, ei kaikkea kannattane opetella ohjelmistojen avulla.

Tutkimuksen mukaan valmistuvalta tradenomilta toivottiin selvästi eniten lisää kirjanpidon osaamista ja asiakaspalvelutaitoja. Vasta näiden jälkeen tulivat yleiset tietotekniikan taidot ja ohjelmisto-osaaminen. Tästä voidaan päätellä, että työelämään siirtyvän tradenomin ohjelmistotaidot ovat kuitenkin melko tyydyttävällä tasolla ja tietotekniikkataidot olivatkin Tradenomiliiton tutkimuksen mukaan yksi tradenomin vahvimista osaamisalueista (TRALb). Tämän opinnäytetyön tuloksissa on hienoista ristiriitaa sen suhteen onko tradenomin ohjelmisto-osaaminen riittävää vai ei. Toisaalta vastaajat kokivat vahvasti, että ohjelmisto-osaaminen oli riittämätöntä työelämään siirtyessä ja että opintoihin ei sisältynyt riittävästi opetusta ohjelmistoja hyväksikäyttäen. Toisaalta valmistuvalta tradenomilta toivottiinkin selkeästi eniten lisää varsinaista kirjanpidon osaamista. Ristiriita voi johtua siitä, että vastaajissa oli kuitenkin useita, jotka olivat valmistuneet yli kuusi vuotta sitten, joten

opetus on voinut kehittyä ammattikorkeakouluissa tänä aikana enemmän digitaaliseen suuntaan. Näin ollen ero heidän itsensä saamaan opetukseen ja siihen millaisia tradenomeja nyt valmistuu, voi olla suurikin. Keskeinen johtopäätös tästä tutkimuksesta kuitenkin on se, että ulkoisen laskentatoimen opetuksessa on syytä käyttää hyödyksi taloushallinnon ohjelmistoja enenevässä määrin. Lisäksi muu tietotekninen opetus ammattikorkeakouluissa edesauttaa pysymään sähköistyvässä ja digitalisoituvassa toimintaympäristössä mukana.

Opinnäytetyön teossa lähdettiin liikkeelle teemaryhmälle annetuista tavoitteista. Niiden pohjalta määriteltiin tutkimusongelma sekä tutkimuksen rajaukset. Tutkimuksen aineisto päätettiin kerätä opinnäytetyön tekijän työpaikalta. Etuna tässä oli aineiston saatavuuden helppous sekä mahdollisuus saada kattavasti eri ammattikorkeakouluja edustetuksi tutkimukseen. Riskiksi arvioitiin aineiston koko. Tutkimuksen rajauksen mukaan vastaajaksi kelpasi ainoastaan ammattikorkeakoulussa ulkoista laskentatoimeaa opiskellut henkilö ja etukäteen ei ollut tiedossa kuinka monta tällaista henkilöä oli edes teoriassa saatavilla. Tutkimustulosten ajankohtaisuuden kannalta olisi ollut järkevää rajata tutkimus koskemaan esimerkiksi vain maksimissaan viisi vuotta sitten valmistuneita, mutta aineiston kohderyhmän ollessa rajallinen, päätettiin kysely lähettää kaikille kirjanpitäjille heidän valmistumisajastaan välittämättä. Jotta olisi saatu kattavampi otos tutkimukseen, olisi kyselylomake kannattanut lähettää vielä lisäksi esimerkiksi jonkin toisen tilitoimiston kirjanpitäjille. Kyselytutkimuksen vastausprosentti oli kuitenkin odotettua parempi ja se lisää omalta osaltaan tutkimuksen luotettavuutta.

Kyselytutkimuksen toteutus onnistui melko hyvin. Lomakkeesta tuli selkeä eikä kysymyksiä tullut liikaa. Tulosten analysoinnin kannalta olisi kannattanut tehdä kysymyksiin vieläkin kattavammin valmiita vastausvaihtoehtoja, jotta olisi vältetty avoimien vastausten analysointi. Tämä työllisti selkeästi eniten aineiston käsittelyssä. Webropol ohjelma oli erittäin hyvä työväline kyselytutkimuksen tekemiseen ja sitä hyödynnettiin paljon myös analyysien teossa myös avoimien vastauksien osalta. Lisäksi tutkimuksen tuloksia käytiin läpi kvantitatiivisessa menetelmäpajassa, jossa aineiston käsittelyyn saatiin paljon apua ja tulosten tulkinnasta tuli luotettavampaa. Tämän tutkimuksen validiteettia voidaan pitää melko hyvänä, sillä kysymykset johdettiin tietoperustan pohjalta ja kysymyksistä tehtiin mahdollisimman yksinkertaisia. Lisäksi lomaketta testattiin ennen sen lähetystä. Tutkimuksen hyödynnettävyydessä olisi tosin ollut parantamisen varaa, sillä vaikka vastausprosentti olikin hyvä, ei vastauksia lukumäärällisesti tullut paljoa. Tämä heikentää oleellisesti tilastollisen analyysin tarkkuutta ja nostaa tutkimustulosten sattumanvaraisuuden mahdollisuutta. Lisäksi muistivirheiden osuutta tuloksissa ei voida sivuuttaa. Näin ollen tutkimuksen reliabilitteetti ei ole paras mahdollinen.

5.1 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöni eteni melko lailla suunnitelman mukaan. Aloitin työn tekemisen joulukuussa 2015 tutkimuskysymyksen muotoilulla, mutta varsinaisen kirjoitustyön aloitin tammi-kuussa. Tein ennen aloitusta kuukausikohtaisen suunnitelman, jossa teoriaosuus valmistuisi helmikuun loppuun mennessä ja maaliskuussa tekisin kyselytutkimuksen. Huhtikuu jäisi siis tulosten analysointiin ja toukokuun alku työn viimeistelyyn. Aloitettuani kirjoittamisen, tein vielä viikkokohtaisen suunnitelman kirjoitustyölle. Teoriaosuuteni valmistuikin lähes aikataulussa, mutta sitä viilattiin vielä maaliskuun puoliväliin asti ohjaajan palautteen perusteella. Samoihin aikoihin aloitin kyselylomakkeen suunnittelun, jonka lähetin huhtikuun alkupuolella. Tavoitteeni oli lähettää kyselylomake maaliskuussa, koska huhtikuu on kirjanpitäjillä monesti kiireisintä aikaa tilinpäätösten teon kanssa. Tähän en ihan ehtinyt, mutta onneksi vastauksia tuli silti enemmän kuin etukäteen uskalsin toivoa.

Opinnäytetyöprosessin aikana kävin läpi ulkoisen laskentatoimen opintojaksojen sisällöt ja näin jälkikäteen tarkasteltuna tajusin, kuinka paljon asiaa opintojaksoihin sisältyykään. Kirjanpidollista asiasisältöä on todella kattavasti käyty läpi, jopa kattavammin kuin muis-tinkaan. Tämä oli hauska huomata nyt kun itselläni on jo 1,5 vuotta kokemusta tilitoimisto-työstä takana. Ulkoisen laskentatoimen opinnot menevät huomattavasti perusteita sy-vemmälle, mutta ongelma onkin ehkä enemmän siinä tahdissa, jossa uutta asiaa tulee. Asioiden sisäistäminen syvemmin ei opintojen kuluessa onnistu helposti. Opinnäytetyöni aihe kiinnosti itseäni ja työn tekeminen oli sen suhteen mielekästä. Ohjelmisto-osaaminen ja tietotekniikan hyödyntäminen on avainasemassa tulevaisuudessa alalla kuin alalla, eikä vähiten tilitoimistoissa. Tietoperustan muodostamisen koin haastavaksi ja sitä olisi voinut hioa enemmänkin, jos aika olisi riittänyt. Kvantitatiivinen tutkimus oli sinänsä perusteltua tätä tutkimusta ajatellen, mutta koska vastausten määrä jäi kuitenkin aika vähäiseksi, olisi laadullistakin tutkimusta kannattanut miettiä. Tätä en ymmärtänyt pohtia ollenkaan työtä suunnitellessani. Valikoimalla muutaman haastateltavan eri ammattikorkeakouluista, jotka eivät olisi edes vielä valmistuneet, olisi saanut todella täsmällistä tietoa nykykäytännöistä. Tosin olen omissa opinnoissanikin huomannut kuinka suuri merkitys opettajalla on opinto-jakson toteutustapaan ja käytäntöihin. Ne eivät ole samanlaiset saman ammattikorkea-koulun sisälläkään.

Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen opinnäytetyöprosessin sujumuuteen. Pysyin aikataulus-sa suhteellisen hyvin, vaikka se olikin ajoittain haastavaa työn ohessa tehdessä. Opin paljon uutta sähköisestä ja digitaalisesta taloushallinnosta käsitteinä sekä ohjelmistonäkö-

kulmastakin. Lisäksi käteen jäi paljon tietoa Webropol ohjelmistosta ja määrällisen tutkimuksen tekemisestä.

Lähteet

Administer. Yritys. Luettavissa: <http://www.administer.fi/yritys.html>. Luettu: 20.3.2016.

Ahvenniemi, J. 2015. Taloushallinnon vuosi 2016. Tilisanomat. Luettavissa: <http://tilisanomat.fi/kolumni/taloushallinnon-vuosi-2016>. Luettu: 27.2.2016.

Ammattinetti. Ammatit. Kirjanpitäjä. Luettavissa: http://www.ammattinetti.fi/amatit/detail/318_ammatti?link=true. Luettu: 28.2.2016.

Arene 2016a. Arene. Luettavissa: <http://www.arene.fi/fi/arene>. Luettu: 24.1.2016.

Arene 2016b. Arene. Ammattikorkeakoulut. Koulutus ja tutkinnot. AMK-koulutus. Luettavissa: <http://www.arene.fi/fi/ammattikorkeakoulut/koulutus-ja-tutkinnot/amk-koulutus>. Luettu: 24.1.2016.

EmCe. Pilvipalvelu. Luettavissa: <http://www.emce.fi/pilvipalvelu/>. Luettu: 20.3.2016.

Haaga-Helia 2015a. Haaga-Helia. Opinto-opas. Koulutusohjelmat. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, nuoret. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-nuoret?userLang=fi>. Luettu: 25.1.2016.

Haaga-Helia 2015b. Haaga-Helia. Koulutus. Amk-tutkinnot. Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutus, tradenomi (AMK). Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus/ammattikorkeakoulututkinnot/finanssi-ja-talousasiantuntijan-koulutus-tradenomi-amk?userLang=fi>. Luettu: 25.1.2016.

Haaga-Helia 2015c. Haaga-Helia. Opinto-opas. Koulutusohjelmat. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, nuoret. Koulutusohjelman rakenne, sisältö ja laajuus – liiketalous, Helsinki, nuoret. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-nuoret/koulutusohjelman-rakenne?userLang=fi>. Luettu: 25.1.2016.

Haaga-Helia 2015d. Haaga-Helia. Opinto-opas. Koulutusohjelmat. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, nuoret. Opintojen suoritusjärjestys. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-nuoret/opintojen?userLang=fi>. Luettu: 14.2.2016.

Haaga-Helia 2015e. Haaga-Helia. Opinto-opas. Koulutusohjelmat. Liiketalouden koulutusohjelma, Helsinki, nuoret. Opintojaksokuvaukset. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/koulutusohjelmat/liiketalouden-koulutusohjelma-helsinki-nuoret/opintojaksokuvaukset?userLang=fi>. Luettu: 14.2.2016.

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. 7. – 8. painos. Edita Publishing Oy. Helsinki.

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. 2013. Taloushallinto. Nyt. Tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon. ProCountor International Oy.

Helsingin Sanomat 2015. Tiede ja sivistys eivät saa jäädä sivuun keskustelusta. Helsingin Sanomat, 30.10.2015.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2008. Tilastolliset menetelmät. 5. uudistettu painos. WSOY Oppimateriaalit Oy. Helsinki.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja –sarja. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Koski, J. 2015. Verkko-opetuksesta digitalisoituneeseen koulutukseen – opetussuunnitelman uudistamista vai peräti korkeakoulujen rakenteellista kehittämistä suurempi haaste? AMK-lehti, No 2. Luettavissa: <http://www.uasjournal.fi/index.php/uasj/article/view/1682/1604>. Luettu: 25.1.2016.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Laukkanen, V., Sääski, K. & Siimekselä, M. 2015. Uutta opettajuutta kehittämässä – SPIRIT-hankkeen kokemuksia Savonia-ammattikorkeakoulussa. AMK-lehti, No 2. Luettavissa: <http://www.uasjournal.fi/index.php/uasj/article/view/1684/1606>. Luettu: 25.1.2016.

Lemonsoft. Luettavissa: <http://www.lemonsoft.fi/>. Luettu: 20.3.2016.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uudistettu painos. Talentum Media Oy. Luettavissa: [http://ezproxy.haaga-helia.fi:2083/teos/JADBFXGUG#kohta:KIRJANPITO,%28%2820%29TILINP%28%28c4%29%28%28c4%29T%28%28d6%29S%28%2820%29JA%28%2820%29TILINP%28%28c4%](http://ezproxy.haaga-helia.fi:2083/teos/JADBFXGUG#kohta:KIRJANPITO,%28%2820%29TILINP%28%28c4%29%28%28c4%29T%28%28d6%29S%28%2820%29JA%28%2820%29TILINP%28%28c4%29)

29%28%28c4%29T%28%28d6%29KSEN%28%2820%29TULKINTA%28%2820%29.

Luettu: 13.3.2016.

Metropolia 2013. Metropolia. Koulutustarjonta. AMK-tutkinnot. Nuoret – Liiketalous. Liiketalous. Luettavissa: <http://www.metropolia.fi/haku/koulutustarjonta-nuoret-yhteiskuntatieteiden-liiketalouden-ja-hallinnon-ala/liiketalous/>. Luettu: 25.1.2016.

Mol. TE-palvelut. Avoimet työpaikat. Vapaa sanahaku – kirjanpitäjä. Luettu: 20.3.2016.

Jokinen, J. 2014. Taloushallintoliiton puheenjohtaja Vuokko Mäkinen: Historian kirjaamisesta asiakastyöhön. Tilisanomat. Luettavissa: <http://tilisanomat.fi/artikkeli/taloushallintoliiton-puheenjohtaja-vuokko-m%C3%A4kinen-historian-kirjaamisesta-asiakasty%C3%B6h%C3%B6n>. Luettu: 27.2.2016.

OAJ 2015. Opetusalan Ammattijärjestö. OAJ vaikuttaa. OAJ:n askelmerkit digiloikaan. Luettavissa: <http://www.oaj.fi/cs/oaj/OAJn%20askelmerkit%20digiloikkaan?resolvetemplatefordevice=true>. Luettu: 21.2.2016.

OPM a. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutus & varhaiskasvatus. Ammattikorkeakoulu- tus. Ammattikorkeakoulut. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulut/?lang=fi>. Luettu: 24.1.2016.

OPM b. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutus & varhaiskasvatus. Ammattikorkeakoulu- tus. Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>. Luettu: 24.1.2016.

OPM c. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutus & varhaiskasvatus. Ammattikorkeakoulu- tus. Ammattikorkeakouluja uudistetaan. Luettavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulu_uudistus/?lang=fi. Luettu 24.1.2016.

OPM d. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutus & varhaiskasvatus. Ammattikorkeakoulu- tus. Ammattikorkeakoulut. Ammattikorkeakoulujen koulutusvastuut ammattikorkeakoulu- tain. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulut/?lang=fi>. Luettu: 25.1.2016.

OPM e. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Koulutus & varhaiskasvatus. Koulutuspolitiikka. Hallitusohjelman linjaukset. Hallitusohjelman koulutuspoliittiset linjaukset: Luettavissa: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/linjaukset_ohjelmat_ja_hankkeet/?lang=fi. Luettu: 30.1.2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014. Osaamisella ja luovuudella hyvinvointia, Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsaus 2014. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:18. Luettavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/okm18.pdf?lang=fi>. Luettu: 10.1.2016.

Opintopolku. Ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulujen opintojen rakenne. Luettavissa: <https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/ammattikorkeakouluopintojen-rakenne/>. Luettu: 25.1.2016.

Pajarinen, M. 2014. Ammatit digitalisaation pyörteessä. Tilisanomat. Luettavissa: <http://tilisanomat.fi/artikkeli/amatit-digitalisaation-py%C3%B6rteess%C3%A4>. Luettu: 27.2.2016.

Procountor. Taloushallinto-ohjelmisto. Luettavissa: <http://www.procountor.com/ohjelmisto/>. Luettu: 20.3.2016.

Romppanen, M. 2015. Taloushallinnon sähköistymisen vaikutukset alan opetukseen. Laurea ammattikorkeakoulu. Kerava. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/92180/Opinnaytetyo%20Minna%20Romppanen.pdf?sequence=1>. Luettu: 21.2.2016.

Taloushallintoliitto a. Taloushallintoliitto. Tietoa meistä. Alan muutos – uusi taloushallinto. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tietoa-meista/ajankohtaiset-teemat/alan-muutos-uusi-taloushallinto>. Luettu: 10.1.2016.

Taloushallintoliitto b. Kirjanpidon ABC. Juokseva kirjanpito ja tilinpäätös. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc/juokseva-kirjanpito-ja-tilinpaatos>. Luettu: 28.2.2016.

Taloushallintoliitto c. Tilitoimistoasiointi. Asiakkaana tilitoimistossa. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/asiakkaana-tilitoimistossa>. Luettu: 28.2.2016.

Taloushallintoliitto d. Kirjanpidon ABC. Tilikausi ja tilinpäätös. Tasekirja. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos/tasekirja>. Luettu: 1.3.2016.

Taloushallintoliitto d. Tietoa meistä. Liiton historia. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tietoa-meista/liiton-historia>. Luettu: 14.5.2016.

TEM 2011. Toimialaraportti. Taloushallinnon palvelut. Luettavissa: http://www.temtoimialapalvelu.fi/toimialaraportit/toimialaraportit_ja_tilastokuvia/liike-elaman_palvelut/taloushallinnon_palvelut. Luettu: 28.2.2016.

Tilastokeskus 2015a. Ammattikorkeakoulutus. 2014. Ylempien ammattikorkeakoulututkin-
tojen määrä jatkoi kasvuaan. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/akop/2014/akop_2014_2015-04-16_tie_001_fi.html. Luettu: 31.1.2016.

Tilastokeskus 2015b. Tilastot. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. 2014. Liitetaulukko
1.Ammattikorkeakouluissa suoritettut tutkinnot koulutustyyppin, koulutusalan (opetushallin-
non luokitus) ja sukupuolen mukaan 2014. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/akop/2014/akop_2014_2015-04-16_tau_001_fi.html. Luettu:
31.1.2016.

Tilastokeskus 2015c. Tilastot. Koulutus. Ammattikorkeakoulutus. 2014. Liitetaulukko 3.
Ammattikorkeakouluissa suoritettut tutkinnot ammattikorkeakouluittain 2014. Luettavissa:
http://www.stat.fi/til/akop/2014/akop_2014_2015-04-16_tau_003_fi.html. Luettu:
31.1.2016.

TRAL 2015. Tradenomiliitto TRAL ry. Jäsentutkimus 2015. Luettavissa: <https://www-tral-fi.pwire.fi/palvelut-ja-edut/julkaisut/tutkimukset/>. Luettu: 31.1.2016.

TRALa. Tietoa tradenomeista. Luettavissa: <https://www-tral-fi.pwire.fi/tietoa-tradenomeista/>. Luettu: 31.1.2016.

TRALb. Palvelut ja edut. Julkaisut, oppaat ja jäsenetulehdet. Tutkimukset. Luettavissa:
http://www.tral.fi/site/assets/files/1197/tyoelaman_nakemykset.pdf. Luettu: 6.3.2016.

Valtioneuvosto. Hallitusohjelman toteutus. Osaaminen ja koulutus. Kärkihanke 5 – toi-
menpiteet. Luettavissa: <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen/karkihanke5>. Luettu: 30.1.2016.

Visma a. Visma. Ohjelmistoratkaisut. Ohjelmistot. Visma Econet. Esittely. Luettavissa:
<http://www.visma.fi/ohjelmistoratkaisut/ohjelmistot/visma-econet/esittely/>. Luettu:
21.2.2016.

Visma b. Visma. Ohjelmistoratkaisut. Visma Fivaldi tilitoimistolle. Luettavissa:
<http://www.visma.fi/ohjelmistoratkaisut/visma-fivaldi-tilitoimistolle/>. Luettu: 21.2.2016.

Visma c. Visma. Palvelut. Sähköinen taloushallinto. Luettavissa:
<https://netvisor.fi/palvelut/sahkoinen-taloushallinto/>. Luettu: 20.3.2016.

Yrittäjät 2014. Verot ja rahat. Taloushallinto. Sähköinen taloushallinto. Luettavissa:
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/taloushallinto/sahkoinentaloushallinto/>. Luettu:
13.3.2016.

Liitteet

Liite 1. Kyselytutkimus

Kyselytutkimus

1. Missä ammattikorkeakoulussa opiskelit / opiskelet?

- Arcada
- Centria
- Haaga-Helia
- Hämeen
- Jyväskylän
- Kajaanin
- Karelia
- Kymenlaakson
- Lahden
- Lapin
- Laurea
- Metropolia
- Mikkelin
- Oulun
- Saimaan
- Satakunnan
- Savonian
- Seinäjoen
- Tampereen
- Turun
- Vaasan
- Muu, mikä
- _____

2. Milloin valmistuit?

Vuonna

En ole vielä valmistunut

3. Käyttiinkö ulkoisen laskentatoimen kurssilla / kursseilla opetuksessa jotakin taloushallinnon ohjelmistoa?

Jos kyllä, niin mitä ohjelmisto käytettiin? Voit valita useita.

EmCe

Heeros

Procountor

Maestro

SAP

Tikon

Visma Econet

Visma Fivaldi

Visma Nova

Visma Netvisor

Visma Passeli

Microsoft Excel

Muu, mikä

Ei käytetty mitään ohjelmistoa

4. Mitä kirjanpidon asioita ohjelmistoilla harjoiteltiin? Voit valita useita.

Osto / myyntilaskujen tiliöintiä

Pankin tiliotteiden kirjaamista

Palkkojen kirjaamista

Käyttöomaisuuskirjanpitoa kuten poistojen kirjaamista

Jaksotuksia kuten lomapalkka- ja henkilösivukulujen kirjaamista

- Arvonlisäveron kirjaamista
 - Kausiveroilmoituksen täyttämistä
 - Tilinpäätöksen tekoa (tuloslaskelma ja tase)
 - Ohjelmistoon tutustuttiin lähinnä yleisellä tasolla
 - Muuta, mitä?
 -
-

5. Mitä kirjanpidon asioita olisi koulussa mielestäsi pitänyt ohjelmistoilla harjoitella?

Voit valita useita.

- Osto / myyntilaskujen tiliointiä
- Pankin tiliotteiden kirjaamista
- Palkkojen kirjaamista
- Käyttöomaisuuskirjanpitoa kuten poistojen kirjaamista
- Jaksotuksia kuten lomapalkka- ja henkilösivukulujen kirjaamista
- Arvonlisäveron kirjaamista
- Kausiveroilmoituksen täyttämistä
- Tilinpäätöksen tekoa (tuloslaskelma ja tase)

6. Tuleeko mieleesi edellisten lisäksi vielä jotain, mitä olisi koulussa kannattanut ohjelmistoilla harjoitella?

Kysymykset 6-9 ovat väittämiä. Vastaa niihin näkemyksesi mukaan.

7. Mielestäsi on tärkeää harjoitella kirjanpidon asioita taloushallinnon ohjelmistolla.

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä

- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

8. Mielestäsi on tärkeää harjoitella kirjanpidon asioita ns. "perinteisesti paperilla" .

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

9. Ulkoisen laskentatoimen opintoihin sisältyi mielestäsi riittävästi ohjelmisto-opetusta.

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

10. Ohjelmisto-osaamisesi oli mielestäsi riittävällä tasolla työelämän vaatimukseen nähden, kun siirryit työelämään.

- Täysin samaa mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Täysin eri mieltä

11. Mitä eri taloushallinnon ohjelmistoja olet eFinan lisäksi työurasi aikana käyttänyt?

- Olen käyttänyt ainoastaan eFinaa
- Muita, mitä
- _____

12. Minkälaista osaamista toivoisit enemmän työelämään siirtyvältä tradenomilta?
Valitse kolme mielestäsi tärkeintä.

- Kirjanpito-osaamista
- Ohjelmisto-osaamista
- Yleisiä tietotekniikan taitoja
- Asiakaspalvelutaitoja
- Myyntitaitoja
- Konsultointitaitoja

Muuta osaamista, mitä

Liite 2. Saatekirje kyselytutkimukseen

Hei!

Teen opinnäytetyötäni Haaga-Helia ammattikorkeakoululla osana tradenomien taloushallinto-osaamisen teemaryhmää, jonka yhtenä tavoitteena on kartoittaa tradenomien taloushallinnon menetelmä- ja digiosaamisen nykytilaa. Aiheenani on taloushallinto-ohjelmistojen hyödyntäminen ammattikorkeakoulujen ulkoisen laskentatoimen opetuksessa. Työni on edennyt siihen vaiheeseen, että tutkimuskysymykset on laadittu ja toivoisin, että sinä voisit niihin vastata! Kyselyn tavoitteena on saada jo työelämään siirtyneiden tradenomien (tai tulevien tradenomien) näkemys aiheeseen.

Eli, jos olet valmistunut tradenomiksi tai edelleen opiskelet ammattikorkeakoulussa ja työskentelet kirjanpidon tehtävissä, sopisit tutkimukseni kohderyhmään. Toivon, että ehtisit vastaamaan tähän kyselylomakkeeseen, joka aukeaa alla olevasta linkistä.

Kysymyksiä on 12 kpl, joista 11 on monivalintakysymyksiä. Vastaamiseen ei mene muutamaa minuuttia kauempaa! Vastausaikaa on perjantaihin 15.4. asti.

Linkki kyselyyn:

<https://www.webpolsurveys.com/S/257277D6A03BD80F.par>

Kiitos kaikille vastanneille jo etukäteen ja iloista kevään odotusta!

Terveisin

Elina Anttila